

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎีต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจหลักการ ทฤษฎี และผลการวิจัยต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ โดยจะได้กล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. บริบทของโรงเรียน โนนแดงวิทยาคม
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. คำานาม
5. การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD)
6. แบบฝึกทักษะ
7. การหาประสิทธิภาพ
8. ดัชนีประสิทธิผล
9. ความพึงพอใจ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ
11. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาษาไทย ธรรมชาติของภาษาไทย วิสัยทัศน์ คุณภาพของผู้เรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 3-17)

ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 54)

ธรรมชาติของภาษา

ธรรมชาติของภาษาเป็นคุณสมบัติของภาษาที่สำคัญ มีคุณสมบัติพอสรุปได้ คือ

1. ทุกภาษาจะประกอบด้วยเสียงและความหมาย โดยมีระเบียบแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ในการใช้ อย่างเป็นระบบ
2. ภาษามีพลังในการรอกงามมีรูปลักษณ์สูงสุด หมายถึง มนุษย์สามารถใช้ภาษา สื่อความหมายได้โดยไม่สิ้นสุด
3. ภาษาเป็นเรื่องของการใช้สัญลักษณ์ร่วมกันหรือสมมติร่วมกัน และมีการรับรู้สัญลักษณ์หรือสมมติร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน
4. ภาษาสามารถใช้ภาษาพูดในการติดต่อสื่อสาร ไม่จำกัดเพศของผู้ส่งสารไม่ว่าหญิง ชาย เด็ก ผู้ใหญ่ สามารถผลัดกันในการส่งสารและรับสารได้
5. ภาษาพูดย่อมใช้ได้ทั้งในปัจจุบัน อดีต และอนาคต ไม่จำกัดเวลาและสถานที่
6. ภาษาเป็นเครื่องมือการถ่ายทอดวัฒนธรรมและวิชาความรู้นานาประการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 :

ธรรมชาติของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ จึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ ความโดดเด่นเทียบเท่าภาษาสากลได้ ภาษาไทยมีลักษณะที่นักภาษาศาสตร์ได้ศึกษาไว้พอเป็นสังเขปที่บอกลักษณะของภาษาไทยได้ 7 ลักษณะดังนี้

1. ภาษาคำโดดมีคำใช้โดยอิสระ ไม่ต้องเปลี่ยนรูปเพื่อบอก เพศ พจน์ กาล
2. การเรียงคำแบบประธาน กริยา กรรม ภาษาไทยเรียงคำแบบประธาน กริยา กรรม เมื่อนำคำมาเรียงกันเป็นประโยค ประโยคทั่ว ๆ ไปในภาษาจะมีลักษณะสามัญ จะมีการเรียงลำดับ ดังนี้ นาม กริยา นาม นามที่อยู่หน้ากริยาเป็นผู้ทำกริยามักอยู่ต้นประโยค ทำหน้าที่เป็นประธาน ส่วนคำนามที่บอกผู้รับกริยา มักอยู่หลังคำกริยานั้นทำหน้าที่เป็นกรรม ด้วยเหตุนี้ประโยคสามัญในภาษาไทยจึงมักเรียงคำแบบ ประธาน กริยา กรรม
3. ภาษาวรรณยุกต์ ภาษาไทยเป็นภาษาวรรณยุกต์ ภาษาวรรณยุกต์เป็นภาษาที่มีการไล่เสียงของคำในภาษาไทยมีการไล่เสียงเสียงวรรณยุกต์ หรือการผันวรรณยุกต์ได้ 5 เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา
4. ภาษาไทยมีเสียงสระ พยัญชนะและวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงที่ใช้ในภาษาไทยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ เสียงสระ หรือเสียงแท้ พยัญชนะ หรือเสียงแปร วรรณยุกต์ หรือเสียงดนตรี
5. การวางคำขยายไว้ข้างหลังคำหลัก คำขยายในภาษาไทยจะวางไว้ข้างหลังคำหลักหรือคำที่ถูกขยายเสมอ คำที่ต้องการขยายความหมายมักจะเป็นคำนาม คำกริยา
6. การลงเสียงหนักเบาของคำภาษาไทยมีการลงเสียงหนัก – เบา ของคำใน ระดับซึ่งมีมากกว่าสองพยางค์ นอกจากนี้หน้าที่และความหมายของคำในประโยคก็ทำให้ ออกเสียงคำหนักเบาไม่เท่ากัน
7. การไม่เปลี่ยนแปลงรูปคำ คำในภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเมื่อนำไปใช้ในประโยค เพื่อแสดงความสัมพันธ์กับคำอื่นในประโยค และไม่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อแสดง เพศ พจน์ หรือกาล (กำชัย ทองหล่อ. 2552 : 50)

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 6-7)

จากสมรรถนะทั้ง 5 ประการ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระดับที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไรและจะประเมินอย่างไร รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการศึกษาว่า สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 7-8)

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีการกำหนดสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551:4)

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดง ความรู้ ความคิด ความรู้สึกใน โอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และ วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด รวมถึงหลักการใช้ภาษาไทย เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องเรียนรู้และฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การ เขียนสะกดคำให้ถูกต้องวิธี การฟังการดูอย่างมีวิจารณญาณ สามารถพูด ลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างมีเหตุผล และใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล (กระทรวง ศึกษาธิการ. 2552 : 9)

สาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพในการจบแต่ละช่วง ชั้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีการกำหนดคุณภาพผู้เรียนไว้ว่า สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 33-34)

สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2551 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ มาตรฐาน	ตัวชี้วัด
การอ่าน มาตรฐาน ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิด เพื่อ นำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาใน การดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการ อ่าน	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้ถูกต้อง เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน 2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน 3. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่อง ที่อ่าน 4. ระบุ และอธิบาย คำเปรียบเทียบและคำที่มีหลาย ความหมายในบริบทต่างๆ จากการอ่าน 5. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการ โดยพิจารณาจากบริบท 6. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียน ประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ 7. ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของเครื่องมือ หรือเครื่องใช้ในระดับที่ยากขึ้น 8. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่าง หลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต 9. มีมารยาทในการอ่าน
การอ่าน มาตรฐาน ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิด เพื่อ นำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาใน การดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการ อ่าน	

สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ มาตรฐาน	ตัวชี้วัด
การเขียน	1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
มาตรฐาน ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อ ความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบ ต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูล สารสนเทศและ รายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ	2. เขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจนเหมาะสม และ สละสลวย 3. เขียนบรรยายประสบการณ์โดยระบุสาระสำคัญ และรายละเอียดสนับสนุน 4. เขียนเรียงความ 5. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน 6. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อที่ได้รับ
การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน สามารถเลือกฟังและดู อย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดง ความรู้ ความคิด และความรู้สึกใน โอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ	7. เขียนจดหมายส่วนตัวและจดหมายกิจธุระ 8. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและ โครงการงาน 9. มีมารยาทในการเขียน 1. พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู 2. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู 3. พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่อง ที่ฟังและดู
และสร้างสรรค์	4. ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าวใจ 5. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการ ฟัง การดู และการสนทนา 6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ มาตรฐาน	ตัวชี้วัด
วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน เข้าใจและแสดงความ	1. อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย 2. สร้างคำในภาษาไทย
คิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและ วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและ นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	3. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค 4. วิเคราะห์ความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียน 5. แต่งบทร้อยกรอง 6. จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิต 1. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน 2. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยก เหตุผลประกอบ 3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน 4. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อประยุกต์ใช้ ในชีวิตจริง 5. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจ

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิดย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจัย อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

2. เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่างๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่างๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอก

สมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจัย และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล
ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

3. พุดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจัย ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู
นำข้อคิด ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า
อย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพุด พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพุดโน้มน้าว
อย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพุด

4. เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ
คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพุด ภาษาเขียน
โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็น
ทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

5. สรุปรื่องราววรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ
วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้
ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสอง
ประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการ
เรียนรู้ของผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตาม
ตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูผู้สอน ใช้
เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การ
ประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ
โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน
ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ ไม่ผ่านตัวชี้วัดให้มี การสอนซ่อมเสริม เพื่อเป็นการตรวจสอบ
ว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้อง ได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมใน
ด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอน ใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดย
สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

จากการศึกษาหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างเข้าใจ ทำให้การจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และคุณภาพของผู้เรียนก็ตรงตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ

บริบทของโรงเรียนโนนแดงวิทยาคม

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา

โรงเรียนโนนแดงวิทยาคมตั้งอยู่เลขที่ 216 หมู่ที่ 1 บ้านโนนแดง ตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ประมาณ 65 ไร่ 2 งาน ที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ห่างจากอำเภอบรบือไปตามถนนเชื่อมต่อกับอำเภอนาเชือก 14 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดมหาสารคาม 40 กิโลเมตร (โรงเรียนโนนแดงวิทยาคม. 2553 : 23)

โรงเรียนโนนแดงวิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบลโนนแดง ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2534 โดยเป็นสาขาของโรงเรียนบรบือวิทยาคาร โดยมีนายสนธิ แบนกลาง เป็นผู้อำนวยการ และเป็นผู้บริหารคนแรก ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2536 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศจัดตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันโรงเรียนทำการสอนมาแล้วเป็นเวลา 18 ปี มีข้าราชการครู จำนวน 25 คน พนักงานของรัฐ จำนวน 2 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 1 คน โดยมีวุฒิทางการศึกษาดังนี้ คุณวุฒิปริญญาโท จำนวน 11 คน คุณวุฒิปริญญาตรี จำนวน 17 คน นายช่างครุภัณฑ์ ชั้น 3 จำนวน 1 คน ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 1 คน มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 453 คน จัดการศึกษาเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 1-3) และ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4-6)

2. หลักสูตรและการใช้หลักสูตร

โรงเรียนโนนแดงวิทยาคม เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เมื่อปีการศึกษา 2553 โดยจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนปีการศึกษา 2551 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงโครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2551 โรงเรียน
โนนแดงวิทยาคม

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3)		ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)	
	จำนวนชั่วโมง		จำนวนชั่วโมง	
	พื้นฐาน	เพิ่มเติม	พื้นฐาน	เพิ่มเติม
1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3	-	2	-
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	5	2	4	4
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	3	-	-	8
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	4	-	4	4
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	3	-	3	3
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	2	-	2	2
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา	1	2	1	1
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ	2	2	4	4

3. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน

3.1 ที่ตั้งของชุมชนในเขตบริการ โรงเรียนโนนแดงวิทยาคม มีชุมชนในเขตบริการ 2 ตำบล คือ ตำบลโนนแดง และตำบลหนองคูขาด มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 13 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านโนนแดง โรงเรียนบ้านโนนเกษตร โรงเรียนบ้านดอนพะยอม โรงเรียนบ้านหัวหนอง โรงเรียนบ้านหนองคูขาด โรงเรียนบ้านโสกถารา โรงเรียนบ้านหัวดง โรงเรียนบ้านฝายป่าบัว โรงเรียนบ้านโคกสูง โรงเรียนบ้านป่ากุงหนา โรงเรียนบ้านหนองหุ้มศรีโพธิ์ทอง โรงเรียนบ้านเหล่าตามา และโรงเรียนบ้านโนนสว่าง

3.2 จำนวนประชากร ประมาณ 8,000 คน

3.3 อาชีพที่สำคัญ ได้แก่ เกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป และรับราชการ

3.4 ศาสนาและวัฒนธรรม ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

3.5 ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ให้ความร่วมมือกับการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี ถึงแม้ในบางครั้งจะมีอุปสรรคบ้าง ใน

ฤดูทำนาหรือช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ระยะเวลา 3 ปี

4.1 สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดให้กับผู้เรียนทุกคน ด้วยการอ่านคิดวิเคราะห์ สรุปเนื้อหาสาระที่ได้จากการอ่าน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้จัดทำโครงการให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.2 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน

4.3 สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ให้มีการนิเทศอย่างมีเป้าหมายกำหนดปฏิทินการนิเทศให้ชัดเจน และควรจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีข้อมูลครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการใช้งาน ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ และควรจัดรวบรวมข้อมูลสารสนเทศไว้ในที่แห่งเดียวกัน

4.4 สถานศึกษาเร่งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

4.5 สถานศึกษาเร่งส่งเสริมให้ครูได้ผลิตสื่อ และใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดทำสื่อเทคโนโลยี

4.6 สถานศึกษาเร่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยใช้ระบบเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรผู้ปกครอง สหกรณ์ฯ ให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญยิ่ง เพราะจะทำให้ทราบว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร ใช้เทคนิควิธีการใด สื่ออะไร เพื่อจุดประสงค์อะไร วัตถุประสงค์ประเมินผลโดยวิธีใด ทำให้มีแนวทางและเป้าหมาย สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา เกิดความมั่นใจในการสอน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายความสำคัญ ลักษณะ ขั้นตอนการจัดทำ และลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ มีนักวิชาการให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 22) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าการจัดทำแผนการเรียนรู้ เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขั้นสุดท้าย โดยกำหนดการสอนมาบรรยายรายละเอียดให้เกิดความชัดเจนและสะดวกในการสอน องค์ประกอบสำคัญของแผนการสอนคือ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และอาจมีภาคผนวก ซึ่งเป็นองค์ประกอบทำให้แผนการสอนมีความชัดเจนขึ้น และนอกจากนั้น แผนการสอนที่ดีต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550 : 106) ได้ให้ความหมาย แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนที่ผู้จัดการเรียนรู้จัดทำขึ้นจากคู่มือผู้สอนหรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้จัดการเรียนรู้อธิบายว่าจะจัดการเรียนรู้เนื้อหาใด

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 205) ได้ให้ความหมายแผนการสอน คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อการสอน การวัดประเมินผล ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

รุจิรี ภู่อาระ (2546 : 159) ได้ให้ความหมายของแผนการเรียนรู้ว่า หมายถึง เครื่องมือหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม ดังนั้นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถตอบคำถามได้ว่า

1. จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง จึงจะให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์จะเสริมสร้างเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้างจึงจะให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์
2. ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง
3. จะใช้สื่อ หรืออุปกรณ์อะไร จึงจะช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์
4. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติที่คาดหวังจากความหมายและแนวคิดของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่า แผนการเรียนรู้ คือ แนวทางที่

วางไว้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
ประสิทธิผลแผนการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับประมวลการสอนที่วางไว้เป็นภาพรวมใน
ระดับวิชา

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 1) ได้ให้ความหมาย แผนการสอน หมายถึง แผน
หรือโครงการที่จัดทำให้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชา
หนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียน
การสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศุวิทย์ มุลคำ (2550 : 58) ได้สรุปไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การ
เตรียมการเรียนการสอน หรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็น
ลายลักษณ์อักษร โดยการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้
ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการวางแผนจัดการเรียนการ
สอนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนทำการสอนของครู ให้
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ชัยฤทธิ์ สีลาเดช (2544 : 18) ได้สรุปความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้คือ
หัวใจสำคัญที่จะทำให้ครูผู้สอนประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ
การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการเตรียมการสอน โดยเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ นำสู่การ
ปฏิบัติจริงตามขั้นตอนที่กำหนด ซึ่งอาจจะยืดหยุ่นตามสภาพการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้
ทักษะและคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ ให้ตรงตามจุดหมายของหลักสูตร และการพัฒนา
ผู้เรียนตามศักยภาพ โดยฝึกฝนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเกิดผลถาวร ซึ่งแนวทางจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน ครูผู้สอนคิดหารูปแบบเองได้แต่ทั้งนี้ต้องมีจุดหมายเดียวกันกับหลักสูตร ที่มุ่งให้
ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 2) ได้สรุปความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้
ไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิค
การเรียนการสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสาน
 ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียน

การสอนการเลือกใช้การวัดผลประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวผู้สอน และครูที่สอนแทน นำไปใช้ไปปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดผล

ประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 289) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้ ดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนจะสอนด้วยความคล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินการไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนเตรียมอย่างมีแผนมีเป้าหมาย และมีทิศทางในการสอน มีข้อเสนออย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนก็จะได้รับความรู้ ความคิดเกิดเจตคติ เกิดทักษะ และเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ ทำให้ได้การเรียนการสอนที่มีคุณค่า

3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอนเมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดหมายและทิศทางของหลักสูตร

4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผนเนื่องจากในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอนรวมทั้งการจัดเวลา สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้โดยสะดวกและง่ายดายขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบ และปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน

5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวน หรือการออกข้อทดสอบ

เพื่อวัดผลประเมินผลผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้เป็นแนวทางแก่ผู้เข้าสอนแทนในกรณีที่ทำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอน และต่อวิชาที่เรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจ คือ ความมั่นใจในการสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอนย่อมสอนด้วยความกระฉ่างแจ้ว ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอน และต่อวิชาที่เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 18) สรุปความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้มีความรู้ ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะจัดกิจกรรม และเลือกกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีคุณภาพตรงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน และทันเวลา
2. ช่วยให้ผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น เมื่อได้เตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี แล้วการสอนจะเป็นไปอย่างเรียบร้อย
3. ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว เพราะครูเตรียมการดี ย่อมทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นตอน จนนักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเร็วขึ้น
4. ทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อกลุ่มประสบการณ์ที่เรียน การที่ครูเตรียมการสอน ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนานและเกิดเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่เรียน
5. ทำให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวครู เพราะครูมีความมั่นใจ มีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวครูยิ่งขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าว สรุปความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญเพราะเป็นคู่มือครู เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ตรงตามเนื้อหาสาระ เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนมากที่สุด

ขั้นตอนการเขียนแผนการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550 : 114-115) ได้เสนอ ขั้นตอนการเขียนแผนการเรียนรู้มีดังนี้

1. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะจัดทำหลักสูตร เพื่อที่เข้าใจเป้าหมายและทิศทางการจัดการเรียนรู้
2. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ช่วงชั้นและผลการเรียนเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค เพื่อกำหนดเป็นสาระรายปีหรือรายภาค
4. นำผลการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค และสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคมาพิจารณาเพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา
5. นำคำอธิบายรายวิชา来确定เป็นหน่วยการเรียนรู้
6. นำหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยมาจัดทำแผนจัดการเรียนเป็นรายหน่วย
7. นำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายหน่วยมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

กรมวิชาการได้ให้แนวทางในการจัดทำแผนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ตามขั้นตอนดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 93)

1. นำหน่วยการเรียนรู้มาจัดทำแผนการเรียนรู้มาจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ทำได้ 2 แบบ คือ
 - 1.1 แผนการเรียนรู้เป็นแผนการเรียนรู้ย่อยเป็นรายชั่วโมง
 - 1.2 แผนการเรียนรู้เป็นแผนการเรียนรู้รวม ไม่แยกเป็นรายชั่วโมง ครูจะต้องจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้ย่อยลง
2. ส่วนประกอบของแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 2.1 ชื่อหน่วยที่ และชื่อหน่วย ชั้นที่สอน และเวลาที่สอน
 - 2.2 หน่วยการเรียนรู้จัดเป็นแผนการเรียนรู้ย่อยก็คือ หัวข้อเรื่องการเรียนรู้จะเป็นที่แผนขึ้นกับหัวข้อการเรียนรู้ที่กำหนดในสาระการเรียนรู้

2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดมาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.4 สารการเรียนรู้ คือ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เป็นหัวข้อย่อยที่สอน

2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดวิธีการสอนและกิจกรรมการ

เรียนที่ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน

2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การกำหนดวิธีการวัดผลและการประเมิน เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การทดสอบ เป็นต้น การวัดและประเมินผลจะกำหนดเกณฑ์การวัด การตรวจผลงาน และพฤติกรรมกรรมการเรียน ซึ่งเป็นการประเมินจากสภาพจริง

2.7 สื่อและแหล่งเรียนรู้ จะกำหนดหนังสือประกอบการเรียน สถานที่ที่จะศึกษา วิทยากร เป็นต้น

วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2550 : 115-116) ได้เสนอ วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่จะจัดการเรียนรู้
2. ศึกษาแนวการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการ
3. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นลำดับขั้นสำคัญซึ่งผู้เขียนต้องวางแผน

อย่างรอบคอบ โดยกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา กำหนดกิจกรรมการเรียนการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง กำหนดสื่อการจัดการเรียนรู้และการวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ อย่่างไรก็ตาม ควรได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร กล่าวคือ ควรได้จัดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการ 9 ประการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่าง หลายวิธีการ

ตำลี รักสุทธิและคณะ(2544 – 100) ได้สรุปถึงลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

มีลักษณะ 4 ประการดังนี้

1. เป็นแผนการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย

2. เป็นแผนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทของผู้บอกคำตอบ มาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

4. เป็นแผนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้วัสดุอุปกรณ์ที่จัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลียงการใช้วัสดุ อุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

สิริพร ทิพย์คง (2545 : 123) กล่าวถึงลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีว่าจะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ ผู้สอนจึงควรทราบถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีว่า ซึ่งมีดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวการสอน
2. นำไปสอนได้จริงและมีประสิทธิภาพ
3. เขียนถูกต้องตามหลักวิชา เหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด
4. มีความกระชับชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจตรงกัน
5. มีรายละเอียดมากพอที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้
6. ทุกหัวข้อในแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน
7. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย

8. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทของผู้บอกคำตอบ มาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

ถ้าครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้สอน แผนการเรียนรู้ดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ดังนี้

1. ครูรู้วัตถุประสงค์ของการสอน
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
4. ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ตรงตามเจตนาของหลักสูตร

5. สามารถสอนแทนได้ และสอนได้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดใน
แผนการจัดการเรียนรู้

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นงานสำคัญอย่างยิ่งของครูผู้สอน เพราะเป็นการ
เตรียมการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีความเหมาะสมกับผู้เรียน
ส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ มีกิจกรรมที่หลากหลาย ตรงความสนใจและความต้องการของ
ผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดหมาย
ของหลักสูตรอย่างแท้จริง

คำนาม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เปิดโอกาสให้สถานศึกษานำสาระ
หลักสูตรแกนกลางมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงนำเนื้อหาจาก
หนังสือเรียนภาษาไทย ท101 ท102 ท203 ท204 หลักภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
(กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. 2543 : 65-66) และเล่ม 2 มัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกรม
วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องคำนาม (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. 2543 : 65-66)
และหนังสือหลักภาษาไทยของกำชัย ทองหล่อ เรื่องคำนาม (กำชัย ทองหล่อ. 2552 : 196-
216) มาสังเคราะห์ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน เข้าใจธรรมชาติของภาษาของภาษาและพลังของภาษา
ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ความหมายของคำนาม

ความหมายของคำนามในภาษาไทยได้มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

พระยาอุปกิตศิลปสาร(2543 : 59)ให้ความหมายของคำนามไว้ในหลักภาษาไทย
ตอนวิจิตรวาทว่า คำ หมายถึงคำที่ใช้บอกหรือ เรียกชื่อ สัตว์ คน สิ่งของ สถานที่ คือบอกสิ่งที่เป็น
เป็นรูปธรรมนั่นเอง และคำที่ไม่มีรูปหรือนามธรรม เช่น เวลา อายุ ญาติ ศี ปีสัจ วิญญาณ เป็น
ต้น

วันเพ็ญ เทพโสภณ(2551 : 61) ได้ให้ความหมายของคำนามว่า คำนาม คือ คำที่
เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม

กำชัย ทองหล่อ (2552 : 197) ได้ให้ความหมายของคำนามว่า คำนามคือคำที่เป็น
ชื่อของคน สัตว์ สิ่งของ และกริยาอาการต่าง ๆ

ชนิดของคำนาม

คำนาม แบ่งออกเป็น 5 ชนิด

1. सामान्यनाम (นามทั่วไป) หมายถึง คำนามทั่วไป ไม่เจาะจงว่าเป็นคนใด สัตว์ใด สถานที่ใดหรือสิ่งใด ตัวอย่างคำ सामान्यनाम

เป็นต้น คน เช่น ครู นักเรียน กรรมกร ทหาร กำนัน พยาบาล ตำรวจ นักกีฬา

สัตว์ เช่น ช้าง นก ไก่ มด แมว ปลา เสือ งู หมี หมา หมู เป็นต้น
สถานที่ เช่น โรงเรียน หมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ประเทศ วัด ตลาด เป็น

ต้น สิ่งของ เช่น รถยนต์ ดอกไม้ ขนม โต๊ะ ปากกา พัดลม มีด เป็นต้น
สิ่งไม่มีตัวตน เช่น ฤดู ฟ้า ปีศาจ อากาศ ความเชื่อศรัทธา ความดี ความชั่ว

เป็นต้น 2. विशेषनाम (นามเฉพาะ) หมายถึง คำนามที่ใช้เรียกชื่อเฉพาะเจาะจงลงไปให้ชัดเจนว่าเป็นชื่อใคร สัตว์ใด สถานที่ใด หรือเจาะจงว่าเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด ตัวอย่างคำ विशेषनाम

คน เช่น จักษุแพทย์วินิดา ด.ญ.พรสวรรค์ คุณครูจันทร์หอม ชื่อสกุล ภา
ภูตานนท์ เป็นต้น

เป็นต้น สัตว์ เช่น ไก่ฟ้าพระยา ลอย ไก่แจ้ มดแดง แมวสีสวาด เสือโคร่ง งูเห่า

สถานที่ เช่น บ้านหมี โรงเรียนโนนแดงวิทยาคม อำเภอบรบือ จังหวัด
ร้อยเอ็ด วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ประเทศไทย ประเทศจีน เป็นต้น

สิ่งของ เช่น รถโตโยต้า กลัวย่น้ำว่า ช้างกระ ขนมหองหีบ เป็นต้น
3. समूहनाम (นามหมวดหมู่) หมายถึง คำนามที่บอกหมวดหมู่ กลุ่ม พวก
ของคนสัตว์ สถานที่ สิ่งของ ตัวอย่างคำ समूहनाम

คน เช่น คณะ พรรค สมาคม วง กอง เหล่า กลุ่ม หมู่ เป็นต้น
สัตว์ เช่น ผึ้ง ไชลอง

สิ่งของ เช่น กอง กอ
ข้อสังเกต समूहनामหรือนามบอกหมวดหมู่ มีข้อสังเกตคือ คำที่แสดงความเป็นหมวดหมู่ มักจะอยู่หน้าคำนาม

4. อาการนาม (นามบอกอาการ) หมายถึง คำนามที่บอกถึงกริยาอาการ
 คำนามชนิดนี้มักมีคำว่า “การ” หรือ “ความ” นำหน้า ซึ่งคำที่ขึ้นต้นด้วย การ มักตามด้วย
 คำกริยา เช่น การเรียน การร้องเพลง การกิน การออกกำลังกาย เป็นต้น และคำที่ขึ้นต้น
 ความ จะตามด้วยคำวิเศษณ์ เช่น ความซื่อสัตย์ ความดี ความซัว ความเร็ว เป็นต้น ตัวอย่างคำ

อาการนาม

การ ใช้หน้าคำกริยา เช่น การเรียน การกิน การนอน การเดิน
 การร้องเพลง การออกกำลังกาย เป็นต้น

ความ ใช้หน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความเร็ว ความซัว ความดี ความ
 สามัคคี ความซื่อสัตย์ ความเจริญ เป็นต้น ตัวอย่างการใช้อาการนามในประโยค ดังนี้

ความซื่อสัตย์เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของคนดี

ความสามัคคีทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง

การออกกำลังกายทุกวันทำให้ร่างกายแข็งแรง

ข้อสังเกต เกี่ยวกับ อาการนามหรือคำนามบอกอาการ

1. คำที่มีคำว่า “การ” หรือ “ความ” นำหน้านั้นไม่ใช่อาการนามเสมอไป
 เช่น การเงินการคลัง การประปา การไฟฟ้า ความววยังไม่หาย ความควายเข้ามาแทรก คำ
 เหล่านี้เป็นนามทั่วไป (सामानยนาม) แนวสังเกตคำที่เป็นอาการนามก็คือ คำว่า “การ” หรือ
 “ความ” นั้นจะต้องนำหน้าคำกริยาหรือคำวิเศษณ์เท่านั้น

2. อาการนามหรือคำนามบอกอาการ ไม่จำเป็นต้องมีคำว่า “การ” หรือ
 “ความ” นำหน้าเสมอไป คือจะละเสียก็ได้ ต้องอาศัยการพิจารณารูปประโยค เช่น

หาบดีกว่าคอน แทน การหาบดีกว่าการคอน

นอนดีกว่านั่ง แทน การนอนดีกว่าการนั่ง

โง่มาก่อนฉลาด แทน ความโง่มาก่อนความฉลาด

5. ลักษณะนาม (นามบอกลักษณะ) หมายถึง คำนามที่บอกลักษณะคำนามที่
 อยู่ข้างหน้า ส่วนมากคำลักษณะนามจะใช้ตามหลังคำที่เป็นจำนวนนับ ตัวอย่างคำลักษณะนาม

นาฬิกา เรียกเป็น เรือน

พัดลม เรียกเป็น เครื่อง

ร่ม เรียกเป็น คัน

ไฟฉาย เรียกเป็น กระบอก

แห เรียกเป็น ป่าก

พื้น	เรียกเป็น	ชี้
ปี ขลุ่ย	เรียกเป็น	เลา
ผ้า	เรียกเป็น	ผืน
ขนมจีน	เรียกเป็น	จับ
บ้าน	เรียกเป็น	หลัง

ข้อสังเกตลักษณะนาม ก็คือ สามานยนามหรือสมุหนามนั่นเอง แต่เอามาใช้บอกลักษณะของนามข้างหน้าคล้ายกับคำวิเศษณ์ จึงเรียกชื่อต่างกันไปอีกอย่างหนึ่ง ดังนี้

5.1 ลักษณะนามบอกชนิด เช่น

พระองค์ ใช้สำหรับ ผู้ที่นับถืออย่างสูง เช่น พระพุทธเจ้า พระราชา
เทวดาที่เป็นใหญ่

เจ้านายชั้นสูง

องค์ ใช้สำหรับ เจ้านาย เทวดา สิ่งที่เกิดด้วยพระพุทธเจ้า พระราชา
หรือเจ้านาย เช่น อวัยวะภายใน

รูป ใช้สำหรับ ภิกษุ สามเณร ประชาชน ชี นักรบต่าง ๆ

คน ใช้สำหรับ มนุษย์สามัญชนทั่วไป

5.2 ลักษณะนามบอกหมวดหมู่ เช่น

กอง ใช้สำหรับ ทักษะ ทหาร คนทำงานรวมกัน อัฐุ ทราย ฯลฯ

หมู่ ใช้สำหรับ คน สัตว์ สิ่งของ ที่รวมกันเป็นกลุ่ม ๆ

ฝูง ใช้สำหรับ สัตว์พวกเดียวกันที่ไปด้วยกันเป็นพวก ๆ คนมาก ๆ ก็ใช้

คณะ ใช้สำหรับ คนที่อยู่ในสำนักหนึ่ง หรือในหน้าที่ทำการอย่างหนึ่ง
หรือในปกครองเดียวกัน

นิกาย ใช้สำหรับ นักบวชศาสนาเดียวที่แยกออกเป็นพวก ๆ

ดับ ใช้สำหรับ ของที่ทำให้ติดเรียงกันเป็นพืด เช่น จาก พลุ ปลาย่าง

ฯลฯ

5.3 ลักษณะนามที่บอกสัณฐาน เช่น

วง ใช้สำหรับ ของที่รูปเป็นวง เช่น แหวน กำไล ฯลฯ

หลัง ใช้สำหรับ ของที่มีรูปเป็นหลังคา เช่น เรือน ตึก กุบ

ประทุน เก่ง มุขบก มุ้ง ฯลฯ

แผ่น	ใช้สำหรับ	ของที่มีรูปแบบ ๆ เช่น กระดาษ กระดาน
กระเบื้อง อิฐ ฯลฯ		
บาน	ใช้สำหรับ	ของเป็นแผ่นที่มีกรอบ เช่น ประตู หน้าต่าง
กระจกเงา กรอบรูป ฯลฯ		
ลูก	ใช้สำหรับ	ของที่มีรูปกลม ๆ เช่น ลูกไม้ ลูกหิน ฯลฯ
แท่ง	ใช้สำหรับ	ของทีมีหน้าทีมีรูปร่างยาว ๆ เช่น เหล็ก ตะกั่ว ดินสอ
ฯลฯ		
ก้อน	ใช้สำหรับ	ของที่มีรูปเป็นก้อน เช่น ก้อนหิน หิน อิฐแตก
ขนมปัง ฯลฯ		
ปาก	ใช้สำหรับ	เครื่องคักสัตว์มีรูปเป็นปากกว้าง เช่น แห อวน
สวิง โพงพาง ฯลฯ		
กระบอกล	ใช้สำหรับ	ของที่มีลักษณะกลม ยาว และกลวง เช่น ข้าวหลาม
ไม้ไผ่ ปืน		

5.4 ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา เช่น

คู่	ใช้สำหรับ	ของที่มีชุดละ 2 สิ่ง เช่น รองเท้า ถุงเท้า แจกัน
เชิงเทียน ซ้อนกับส้อม ฯลฯ		
โหล	ใช้สำหรับ	ของที่รวมกัน 12 สิ่ง
กุลี	ใช้สำหรับ	ผ้าห่อหนึ่งทีรวมกัน 20 ผืน
ชื่อมาตราต่าง ๆ เช่น โยชน์ ชั่ง เกวียน ฯลฯ	ใช้สำหรับ	ของที่ใช้วัด คว
ชั่ง และ เวลา		

เงิน เช่น

ทาง 4 โยชน์ เงิน 5 ชั่ง เป็นต้น

ชื่อภาชนะต่าง ๆ เช่น ไห ถ่ม ใช้สำหรับ ของที่ตวงด้วยภาชนะนั้น ๆ

เช่น น้ำ 5 ถ่ม

น้ำปลา 3 ไห เหล้า 1 ขวด เป็นต้น

5.5 ลักษณะนามบอกอาการ เช่น

จีบ ใช้สำหรับ ของที่จีบ เช่น พลุ

มวน ใช้สำหรับ ของที่มวน เช่น บุหรี่

ม้วน ใช้สำหรับ ของที่ม้วนไว้ เช่น ยาสูบ ยาจืด กระดาษ ฯลฯ

กลุ่ม	ใช้สำหรับ	ของที่ทำเป็นกลุ่ม เช่น ค้าย ป่าน ฯลฯ
พับ	ใช้สำหรับ	ของที่พับไว้ เช่น ผ้าต่าง ๆ
จับ	ใช้สำหรับ	ขนมจีน
กำ ฟ่อน	ใช้สำหรับ	ของที่มีลักษณะเป็นกำหรือฟ่อน เช่น ผัก หลู้ ข้าว
มัด	ใช้สำหรับ	ของที่มัดไว้ เช่น ข้าวต้มมัด ฟืน

5.6 ลักษณะนามซ้ำชื่อ

सामानยนามบางคำที่ไม่ต้องการบอกลักษณะดังที่กล่าวมา เมื่อจะใช้กับคำวิเศษณ์เช่นนั้น ต้องเอาคำ सामานยนามเดิมนั้นเองมาใช้เป็นลักษณะนามประกอบคำวิเศษณ์นั้น ๆ เช่น ประเทศสอง ประเทศ เมืองสอง เมือง บ้านสอง บ้าน วัดสี่ วัด คนสาม คน คะแนนสิบ คะแนน โรงเรียนสาม โรงเรียน จังหวัด ทั้งเจ็ดสิบหก จังหวัด ทวีปทั้งเจ็ด ทวีป ดังนี้เป็นต้น คำ सामานยนามที่ซ้ำกับชื่อข้างหน้า คือ ประเทศ เมือง บ้าน วัด คน คะแนน โรงเรียน จังหวัด ทวีป นั้นเรียกว่า ลักษณะนามเหมือนกัน

การสังเกตคำนาม การสังเกตคำนามว่าเป็นคำนามชนิดใด ต้องดูใจความในประโยคเป็นสำคัญ เพราะคำหนึ่งๆอาจเป็นได้หลายชนิด จะถือเป็นกฎตายตัวลงไปว่า นามอย่างนั้นจะต้องเป็นนามชนิดนั้นๆเสมอไปไม่ได้ เพราะฉะนั้น การวินิจฉัยชนิดของคำนาม จำเป็นต้องอาศัยคำห้อมล้อมและใจความในประโยคจึงจะทราบได้แน่นอน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. คนในบ้านนี้เป็นนักดนตรี	(คน เป็น सामานยนาม)
2. เขามีบุตร 2 คน	(คน เป็น ลักษณะนาม)
3. คณะสงฆ์เดินทางไปอินเดีย	(คณะ เป็น สมุหนาม)
4. พระสงฆ์พม่าคณะหนึ่งเข้ามาเมืองไทย	(คณะ เป็น ลักษณะนาม)
5. ต้นพะยอมขึ้นอยู่ในป่า	(พะยอม เป็น सामานยนาม)
6. นางสาวพะยอมเป็นน้องของฉัน	(พะยอม เป็น วิสามานยนาม)

คำนามราชาศัพท์ คือคำที่บัญญัติขึ้นสำหรับใช้เป็นนามราชาศัพท์ เช่น

1. คำสั่งสอน	= พระบรมราโชวาท
2. กางเกง	= พระสนับเพลา
3. กระจกส่อง	= พระฉาย
4. จมูก	= พระนาสิก
5. พ่อ	= พระราชบิดา พระบิดา พระชนก

หน้าที่ของคำนาม

คำนามทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เป็นประธานของประโยค เช่น
 นายปรีชาเป็นประธานนักเรียน
2. ทำหน้าที่เป็นกรรม เช่น
 นักการภารโรงตัดหญ้า
 สุโขทัยกัดเด็ก
3. ทำหน้าที่เป็นกรรมตรงและกรรมรอง เช่น
 คณะกรรมการทุนการศึกษา (กรรมตรง) ให้นักเรียน(กรรมรอง)ยากจน
 ผู้อำนวยการให้นักการภารโรง(กรรมตรง)ซ่อมโต๊ะ เก้าอี้(กรรมรอง)
4. ขยายคำนามอื่น เช่น
 ครูจะติดต่อกำนันแดงผู้ปกครองเธอพร้อมนี้
 นายปรีชาประธานนักเรียนนำสาวคนดีให้ไว้พระ
5. ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มให้แก่กริยา เป็น เหมือน คล้าย เท่า คือ เช่น
 ปรัชญาเป็นนายกสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียน
 กบคล้ายคางคก
 สันดีเหมือนสันเด้น
 นายฟ้าลิขิตคือนายกอบ.บ.ต.
6. ทำหน้าที่เรียกขานในฐานะประธาน หรือเรียกขานลอยๆ เช่น
 คุณครูคะ หนูขอส่งงานด้วยค่ะ
 ดุสิตา ช่วยครูขงของด้วย

สรุปได้ว่า คำนาม หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ และสิ่งต่าง ๆ สภาพอาการ ทั้งที่มีตัวตน (รูปธรรม) และไม่มีตัวตน (นามธรรม) เช่น เวลา อายุ ฤดู ปีศาจ วิญญาณ เป็นต้น คำนามแบ่งเป็น 5 ชนิด ดังนั้นผู้ใช้จึงจำเป็นต้องรู้จักความหมาย ชนิด และหน้าที่ของคำนามเป็นอย่างดี จึงจะสื่อสารได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD)

คำว่า STAD เป็นคำย่อของ (Student Teams Achievement Divisions)

ความหมายของคำว่า STAD มีดังนี้

S	มาจากคำว่า Student	แปลว่า	นักเรียน
T	มาจากคำว่า Teams	แปลว่า	กลุ่ม
A	มาจากคำว่า Achievement	แปลว่า	ความสำเร็จ
D	มาจากคำว่า Divisions	แปลว่า	การแบ่งปัน

ดังนั้นคำว่า STAD คือ Student Teams Achievement Divisions แปลว่า การเรียนรู้แบบกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน

แนวคิดหลักเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

การสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) พัฒนาขึ้น โดย Robert E. Slavin

ผู้อำนวยการโครงการศึกษาระดับโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิด เหตุผลซึ่งกันและกัน ได้เรียนรู้สภาพอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของคนในกลุ่ม เพื่อเป็นแนวคิดไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ตลอดจนเพื่อจะเรียนรู้และรับผิดชอบงานของผู้อื่นเสมือนงานของตน โดยมุ่งเน้นผลประโยชน์และความสำเร็จของกลุ่ม มีผู้เสนอแนวคิดดังนี้

สลาบิน (Slavin, 1983 : 20-21) ซึ่งเป็นผู้นำแนวคิดเรื่องการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เชื่อว่าการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) หมายถึงผู้เรียนจะเรียนด้วยความสุข และพัฒนาสติปัญญาของตนเองอย่างเต็มที่พร้อมทั้งเกิดความรู้สึกที่ดีงามในทางสังคมจากระบวนการทำงานกลุ่ม ซึ่งการเรียนรู้แบบนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัว และศักยภาพของตนเองร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้ โดยสมาชิกในแต่ละกลุ่มตระหนักว่าตนเองเป็นสมาชิกของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่ม สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องรับผิดชอบร่วมกัน สมาชิกต้องมีการพูดคุยกัน ช่วยเหลือกัน ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากเพื่อนซึ่งทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มและมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม

วิลสัน สุนทรโรจน์ (2550 : 17-19) ได้เสนอว่า หลักการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกันคนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงพอแต่

รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่มหลักการจัดกลุ่มนักเรียนผู้สอนจะต้องศึกษาคะแนนสอบวิชาใดวิชาหนึ่งของนักเรียน แล้วเรียงอันดับจากคนที่มีคะแนนสูงสุดไปหาคนที่มีคะแนนต่ำสุด แล้วจัดให้แต่ละกลุ่มมีคนเก่ง ปานกลาง อ่อน ละครึ่งคนทุกกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มควรมีทั้งเพศชายและเพศหญิงละครึ่งคนด้วย และกลุ่มที่มีขนาดพอเหมาะคือ กลุ่มที่สมาชิก 4 คน การแบ่งกลุ่มแบบนี้จะเห็นได้ว่าทุกกลุ่มจะมีนักเรียนคนละ เก่ง ปานกลาง อ่อนเหมือนกัน การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือจะช่วยให้ นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข โดยผู้เรียนทุกคนในกลุ่มจะมีความสบายใจในการพูดคุย ซักถามกัน ให้ความรู้แก่กัน คนเก่งจะเกิดความภูมิใจในการให้ความรู้แก่คนเรียนปานกลางและคนเรียนอ่อน ซึ่งจะช่วยให้คนเรียนปานกลางและเรียนอ่อนได้คะแนนสูงขึ้น

สุพล วังสินธ์ (2543 : 10) ได้สรุปถึงหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกับการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม แต่แตกต่างกันในรายละเอียด ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ
2. สมาชิกในกลุ่มย่อยมีผู้เรียนที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน
3. ให้ผู้เรียนแต่ละคนได้นำศักยภาพของตนเองมาเสริมความสำเร็จของ

กลุ่ม

4. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาช่วยเหลือกัน
5. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันเชิงบวก

กรมวิชาการ (2542 : 36 -43)กล่าวถึง วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือว่าได้รับความสนใจนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาตั้งแต่ทศวรรษ 1970 โดยมีการเชื่อว่าวิธีการเรียนรู้นี้จะช่วยพัฒนาและแก้ปัญหาหลายๆด้านที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม การยอมรับความอ่อนด้อยทางวิชาการของเพื่อน และความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) ซึ่งมีหัวใจของการเรียนรู้ 3 ประการ ดังนี้

1. รางวัลของกลุ่ม (Team Reward) หมายถึงผลของกลุ่มที่ผู้ร่วมกลุ่มทุกคนจะต้องรับผิดชอบและมีโอกาสเท่าเทียมกันในการประสบความสำเร็จ โดยจะได้รับรางวัล เช่น เกียรติบัตร เมื่อสามารถบรรลุเกณฑ์ที่กำหนด

2. ความรับผิดชอบต่อผลงานของผู้เรียนแต่ละคน (Individual Accountability) หมายถึง ผลการทำงานของแต่ละคน เพื่อให้กลุ่มมีผลงานโดยรวมถึงเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนในกลุ่มจึงต้องมีภารกิจในการช่วยให้ผู้ร่วมกลุ่มแต่ละคนพัฒนาผลการเรียนของตนและพร้อมตลอดเวลาสำหรับการทดสอบ

3. การมีโอกาและประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน (Equal Opportunities for Success) หมายถึง นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับใด สามารถสร้างผลงานให้แก่กลุ่มด้วยการยกระดับผลการเรียนของตนจากผลการเรียนในระดับเดิมได้

จากการศึกษาแนวคิด การเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน โดยสมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นักเรียนเก่งแนะนำคนที่เรียนอ่อน และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผลงานของแต่ละคนเป็นผลงานของกลุ่ม และมีทักษะทางสังคมดีขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

รูปแบบเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงรูปแบบดังนี้

สุรศักดิ์ หลามมาลา (2536 : 96-99) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเรียนแบบร่วมมือที่นิยมใช้ทั่วไปในปัจจุบันมี 8 รูปแบบ ดังนี้

1. Student Teams Achievement Divisions (STAD) สมาชิกในกลุ่ม 4 คน ระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้ แล้วครูทำการสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้น แล้วให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำส่งครู นักเรียนต่างคนต่างทำข้อสอบ แล้วเอาคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูจัดลำดับของคะแนนทุกกลุ่มปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

2. Teams-Games-tournament (TGT) จัดกลุ่มเช่นเดียวกับ STAD แต่ไม่มีการสอบทุกสัปดาห์แต่ละทีมที่มีความสามารถเท่ากันจะแข่งขันกันตอบปัญหา จะมีการจัดกลุ่มใหม่ทุกสัปดาห์โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล

3. Team Assisted Individualization (TAI) สมาชิกของกลุ่ม 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ครูเรียกเด็กที่มีความรู้ระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอน ความยากง่ายของเนื้อหาวิชาที่สอนจะแตกต่างกัน เด็กกลับไปยังกลุ่มของตน และต่างคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทุกคนสอบข้อสอบ โดยไม่มีการช่วยเหลือกันมีการให้รางวัลทีมที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

4. Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) ใช้สำหรับวิชาอ่านเขียนและทักษะอื่น ๆ ทางภาษา สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน มีพื้นความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คนก็เท่ากันแต่ต่างระดับความรู้กับ 2 คนแรก ครูจะเรียกคู่ที่มีความรู้ระดับเท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอนให้กลับเข้ากลุ่มแล้วเรียกคู่ต่อไปจากทุกกลุ่มมาสอนคะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล

5. Jigsaw ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 สมาชิกในกลุ่มมี 6 คน ความรู้ต่างระดับกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ ในหัวข้อที่ต่างกันออกไปแล้วทุกคนกลับมากลุ่มของตนเองสอนเพื่อนสิ่งที่ตนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ การประเมินผลเป็นรายบุคคล แล้วรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

6. Jigsaw II สมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน นักเรียนทุกคนเรียนบทเรียนเดียวกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ความสนใจในหัวข้อย่อยในบทเรียนต่างกัน ใครที่สนใจในหัวข้อเดียวกันจะไปประชุมกัน ค้นคว้า และอภิปราย แล้วกลับมาที่กลุ่มเดิมของตนสอนเพื่อนในเรื่องที่ตนเองไปประชุมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นมา ผลการสอบของแต่ละคนเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ทำคะแนนรวมได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับรางวัล

7. Learning Together สมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน ระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ครูทำการสอนทั้งชั้น เด็กแต่ละกลุ่มทำงานตามที่ครูมอบหมาย คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากผลงานของกลุ่ม

8. Group Investigation สมาชิกในกลุ่มมี 2-6 คน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่ต้องการค้นคว้า สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทั้งกลุ่ม เสนอผลงานหรือรายงานต่อหน้าชั้น การใช้รางวัลหรือคะแนนให้ทั้งกลุ่มจากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ซึ่งส่วนมากจะใช้สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา และใช้ในบางวิชา แต่มีบางรูปแบบที่สามารถใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาได้ ครูควรนำรูปแบบการเรียนการสอนเหล่านี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียนของตนเอง เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด

กรมวิชาการ(2546 ก : 36-43) ได้รวบรวมรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. การเล่าเรื่องรอบวง (Round Robin) เปิดโอกาสให้ให้นักเรียนทุกคนเล่าประสบการณ์ ความรู้ สิ่งที่คุณกำลังศึกษาและสิ่งที่คุณประทับใจให้เพื่อนๆ ในกลุ่มฟังทีละคน เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อความหมายของผู้เรียน
2. มุมสนทนา (Comers) จัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยเข้าไปนั่งตามมุมหรือจุดต่าง ๆ ของห้องเรียน ให้นักเรียนช่วยกันคิดหาคำตอบจากโจทย์ปัญหาที่ครูกำหนดให้แล้วให้สมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอธิบายเรื่องราวที่ตนได้ศึกษาให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง
3. คู่ตรวจสอบ (Pair Check) แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-5 คน ให้สมาชิกจับคู่กันทำงาน เมื่อได้รับ โจทย์ปัญหาหรือแบบฝึกหัดจากครู นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นคนแก้โจทย์หรือตอบปัญหา อีกคนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา แล้วสลับหน้าที่กันในแต่ละข้อ เมื่อทำครบทุกข้อจะนำคำตอบมาแลกเปลี่ยนตรวจสอบกับคำตอบของผู้อื่นในกลุ่ม
4. คู่คิด (Think-Pairs Share) ครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามให้นักเรียนในชั้นตอบ แต่ก่อนตอบจะต้องคิดหาคำตอบของตนเองก่อนแล้วนำคำตอบของตนไปอภิปรายกับเพื่อนที่นั่งใกล้กัน เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องหรือดีที่สุดแล้วจึงนำคำตอบมาเล่าให้เพื่อนในชั้นฟัง
5. เพื่อนเรียน (Partners) นักเรียนจับคู่กันช่วยเหลือกันเรียนและทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดที่สำคัญ ในบางครั้งคู่หนึ่งอาจจะไปขอคำแนะนำหรือคำอธิบายจากคู่อื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้ดี เมื่อมีความเข้าใจแจ่มชัดแล้วก็นำไปถ่ายทอดให้นักเรียนคู่อื่น
6. ปริศนาความคิด (Jigsaw) ครูมอบหมายให้สมาชิกแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาในบทเรียนหรือเอกสารที่กำหนดให้ โดยทุกกลุ่มศึกษาเหมือนกัน สมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่มจำถูกกำหนดให้ศึกษาเนื้อหาคนละตอนแตกต่างกัน นักเรียนที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันจากทุกกลุ่มจะร่วมกันเป็นกลุ่มเชี่ยวชาญ หลังจากทุกคนศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจแล้วจะร่วมกันคิดหาวิธีอธิบายให้เพื่อนนักเรียนในกลุ่มประจำของตนฟัง สมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเรื่องต้นๆหรือ โจทย์ข้อแรกๆ จะเล่าให้สมาชิกในกลุ่มของตนฟังก่อน ทำเช่นนี้จนครบข้อสุดท้าย สมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่งจะสรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าด้วยกัน และครูควรทดสอบความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนในช่วงสุดท้ายของการเรียนและให้รางวัล
7. กลุ่มร่วมมือ (Co-op Co-op) แบ่งนักเรียนในห้องเรียนเป็นกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มย่อยร่วมกันศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยสมาชิกแต่ละคนแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบหลังจาก

ที่สมาชิกแต่ละคนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จก็จะนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่มแล้วจึงนำผลงานเสนอต่อชั้นเรียน ซึ่งความสำเร็จของกลุ่ม คือ ความสำเร็จของสมาชิกทุกคน

8. การร่วมมือกันแข่งขัน (Team Games Tournament : TGT) แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีความรู้ เพศ และความสามารถต่างกัน กลุ่มที่ 1 แลพกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มแข่งขัน มีจำนวนสมาชิกเท่ากัน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มเชี่ยวชาญ เมื่อเริ่มเรียนทุกคนจะศึกษาเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายจนแตกฉาน หลังจากนั้นสมาชิกทุกคนในกลุ่มที่ 1 และ 2 ช่วยกันตั้งคำถาม โดยไม่จำเป็นต้องเขียนคำตอบ แล้วนำไปให้ผู้ประสานงานในกลุ่มที่ 3 ในขณะที่เดียวกัน สมาชิกในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 จะติวข้อคำถามให้สมาชิกในกลุ่มของตนเมื่อครบเวลาผู้ประสานงานในกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มเฉลย ถ้าตอบถูกจะได้ข้อละ 1 คะแนนและเมื่อสิ้นสุดการแข่งขันให้รวมคะแนน กลุ่มที่ได้รับคะแนนสูงสุดจะได้รับคำชมเชย กลุ่มที่ได้คะแนนต่ำจะได้รับกาให้กำลังใจ สรุปผลการทำกิจกรรม สิ่งที่ได้รับการเรียนรู้และข้อเสนอแนะครูจะอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ

9. ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) ร่วมกันตั้งคำถามแล้วให้นักเรียนในกลุ่มย่อยช่วยกันคิดหาคำตอบ หลังจากนั้นเรียกให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งจากกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งตอบคำถาม

จากการศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยสนใจการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องคำนาม วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มลดความสามารถ กลุ่มละ 4-6 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมมือกันช่วยเหลือกัน โดยมีรางวัลเป็นการเสริมแรง ผลงานของนักเรียนแต่ละคนเป็นผลงานของกลุ่ม ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนทักษะทางสังคมเพื่อการทำงานเป็นกลุ่มและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ความหมายของการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD)

การเรียนรู้แบบกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ได้รับความนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยมีผู้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

กรมวิชาการ (2546 ก : 23) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง วิธีการที่จะต้องมีเป้าหมายของกลุ่มและช่วยเหลือกันเพื่อหาความสำเร็จของกลุ่ม ส่วนหลักการของการเรียนแบบร่วมมือกันกำหนดให้ใช้เวลาในชั้นเรียน มีการทำงานร่วมกันเป็น

กลุ่มประมาณ 4-5 คน โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความสามารถแตกต่างกัน และเทคนิคนี้จะต้องใช้แรงเสริม เช่น รางวัล คำชมเชย เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันทำงาน

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2536 : 96-99) กล่าวว่า STAD เป็นการเรียนแบบร่วมมือแบบแรกที่ได้รับการพัฒนาขึ้น John Hopkins University ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง

วิธีการสอนอีกแบบหนึ่งซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ โดยปกติจะมี 4 คน เป็นเด็กเรียนเก่ง 1 คน เด็กปานกลาง 2 คน และเด็กอ่อน 1 คน ผลการเรียนของเด็กจะพิจารณาเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม ตอนที่ 2 จะพิจารณาคะแนนสอบเป็นรายบุคคล การสอบทั้ง 2 ครั้งเด็กต่างสอบ แต่เวลาเรียนต้องร่วมมือกัน ดังนั้นเด็กนักเรียนที่เรียนเก่งจึงพยายามช่วยเด็กอ่อนเพราะจะทำให้คะแนนทั้งกลุ่มดีขึ้นและครูมีรางวัลเป็นแรงเสริมให้ด้วย หากค่าเฉลี่ยกลุ่มใดเกินเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 ก : 170 -171) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD ไว้ว่าเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมืออีกรูปแบบหนึ่งคล้ายกันกับเทคนิค TGT ที่แบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันกลุ่มละประมาณ 4 – 5 คน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้แล้วทำการทดสอบความรู้ คะแนนที่ได้จากการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนนำเอามาบวกเป็นคะแนนรวมของทีม ผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น ให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้น ดังนั้นสมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

ชัยวัฒน์ สุทธิวัฒน์ (2554 : 197) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ว่าการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Team-Achievement Divisions) เป็นเทคนิคการสอนที่ครบวงจร ผู้เรียนเรียนรู้ได้โดยการลงมือปฏิบัติสิ่งต่างๆด้วยตนเอง โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน เน้นให้มีการแบ่งงานกันทำ ช่วยเหลือกันร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่มหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน ในขณะที่เรียนสมาชิกในกลุ่มสามารถช่วยเหลือกันในการทำงานในเนื้อหานั้นๆ แต่เมื่อจบบทเรียนจะทดสอบเป็นรายบุคคลแล้วนำคะแนนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม มีการประกาศคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดมีคะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะได้รับรางวัลและเมื่อเรียนครบ 5-6 สัปดาห์แล้วผู้เรียนสามารถเปลี่ยนกลุ่มได้

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) เป็นการสอนที่ครบวงจร ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม

แบบความสามารถ กลุ่มละ 4-6 คน เน้นการแบ่งงานกันทำ ช่วยเหลือกันในการทำงานใน
 เนื้อหานั้น ๆ แต่เมื่อจบบทเรียนจะทดสอบเป็นรายบุคคล นำคะแนนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของ
 กลุ่ม มีการประกาศคะแนนกลุ่ม โดยกลุ่มใดได้คะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับรางวัล
องค์ประกอบของเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD)

การเรียนรู้แบบร่วมมือในห้องเรียนมีองค์ประกอบสำคัญของการเรียนแบบกลุ่มที่
 เน้นความสำเร็จร่วมกัน ดังนี้

สลาบิน (Slavin, 1995 : 4) กล่าวถึงจุดประสงค์หลักของการใช้วิธี STAD เพื่อจะ
 ชูใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นกล้าแสดงออกและช่วยเหลือกันในการทำความเข้าใจเนื้อหานั้นๆ
 อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ได้กับทุกวิชา ตั้งแต่คณิตศาสตร์ ศิลปะ ภาษาและสังคมศึกษา
 และใช้ได้กับระดับประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย โดยเหมาะสมอย่างยิ่งกับรายวิชาที่มีการวาง
 จุดประสงค์ไว้อย่างแน่ชัด มีคำตอบที่ตายตัว เช่น คณิตศาสตร์ วิชาคำนวณต่างๆ การใช้ภาษา
 และภูมิศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งวิธีการเรียนด้วยเทคนิค STAD นี้เป็นวิธีการที่เน้นความสำคัญของ
 การเรียนเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือกันในกลุ่ม เป็นการฝึกทักษะทางสังคมให้กับผู้เรียนและทำให้
 มองเห็นคุณค่าของการร่วมมือที่ง่ายที่สุด และเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดสำหรับครูในการเริ่มต้นใช้
 วิธีการเรียนแบบร่วมมือในห้องเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญของเทคนิค STAD ดังนี้

1. รางวัลกลุ่ม โดยกลุ่มจะได้รับรางวัลเมื่อถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลความรับผิดชอบรายบุคคล หมายถึง ความสำเร็จของกลุ่มนั้นจะขึ้นอยู่กับ
 สมาชิกทุกคนเข้าใจเนื้อหานั้น ๆ ดังนั้นสมาชิกทุกคนจะต้องช่วยกันอธิบายให้เข้าใจ เพราะ
 เมื่อมีการทดสอบสมาชิกต้องทำด้วยตนเองเป็นรายบุคคล โดยไม่มีผู้ช่วยเหลือ แต่คะแนนที่ได้
 จากการสอบจะนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

3. โอกาสความสำเร็จเท่ากัน หมายถึง สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีโอกาสที่จะทำ
 ได้ดีที่สุดใน และประสบความสำเร็จอย่างเท่าเทียมกัน เพราะฉะนั้นการมีประสบการณ์ทำงาน
 ร่วมกันมาจะช่วยพัฒนาสมาชิกให้มีความก้าวหน้าการเรียนรู้

ขั้นตอนการสอนแบบกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD)

สลาบิน (Slavin, 1995 : 71-73) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่
 มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) ดังนี้

การสอนแบบกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน
 ดังนี้

1. การนำเสนอข้อมูล (Class Presentation) ครูเป็นผู้นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการสอนตรง อาจเป็นการใช้เอกสารหรือการบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียน ผู้เรียนจะต้องมีความตั้งใจเพราะผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติเอง และมีการทดสอบหลังจากจบบทเรียนหนึ่งๆแล้ว

2. การทำงานร่วมกัน (Teams) ผู้เรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มหนึ่งมี 4-5 คน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์และเพศละกัน หน้าที่สำคัญของกลุ่มคือ การช่วยเหลือกันเรียนร่วมกัน เตรียมสมาชิกเพื่อการทดสอบหลังจากครูสอนเนื้อหาจบแล้ว สมาชิกจะเข้ากลุ่มเรียนรู้และทำงานจากใบงาน อภิปรายปัญหาพร้อมกัน รวมทั้งการตรวจสอบการแก้ไขคำตอบ หัวใจสำคัญอยู่ที่สมาชิกแต่ละคน ทุกคนจึงต้องทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และเรียนรู้เพื่อให้กำลังใจและเข้าใจร่วมกัน

3. การทดสอบ (Quizzes) เมื่อครูสอนไปประมาณ 1-2 ครั้ง ผู้เรียนจะเข้าทำการทดสอบในสาระที่เรียน ต่างคนต่างสอบ จะช่วยเหลือกันไม่ได้

4. การปรับปรุงคะแนน (Individual Improvement Score) จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ผู้เรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองให้สูงขึ้น

5. การตัดสินผลงานของกลุ่ม (Team Recognition) จะพิจารณาผลรวมของการปรับปรุงคะแนนของสมาชิกในกลุ่ม กำหนดระดับผลความสำเร็จตามคะแนนที่ได้ของกลุ่ม อาจเป็นคำชมเชย ใบประกาศนียบัตร รางวัล เป็นต้น

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 172 - 174) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค STAD ดังนี้

1. ขั้นเตรียมเนื้อหา ประกอบด้วย

1.1 การจัดเตรียมเนื้อหาสาระ ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เป็นเนื้อหาใหม่โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเองรวมทั้งสื่อวัสดุอุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน เป็นต้น

1.2 การจัดเตรียมแบบทดสอบย่อย เช่น ข้อทดสอบ กระจายคำตอบเกณฑ์การให้คะแนน เป็นต้น

2. ขั้นจัดทีม ผู้สอนจัดทีมผู้เรียนโดยให้ละกันทั้งเพศและความสามารถ ทีมละประมาณ 4-5 คน เช่น ทีมที่มีสมาชิก 4 คน อาจประกอบด้วยชาย 2 คน หญิง 2 คน เป็นคนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน เป็นต้น

วิธีการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มอาจดำเนินการได้ดังนี้ (สุริเยศ กิ่งมณี. 2547 : 36-38)

2.1 จัดลำดับนักเรียนในชั้นจากเก่งที่สุดไปหาอ่อนที่สุด โดยยึดตามผลการเรียนที่ผ่านมา ซึ่งอาจจะเป็นคะแนนจากแบบทดสอบ เกรด หรือการพิจารณาตัดสินใจของครูเองเป็นส่วนประกอบ ครูอาจจะลำบากใจในการจัดลำดับ แต่พยายามให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.2 หากจำนวนกลุ่มทั้งหมดว่ามีกี่กลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 4 คน ฉะนั้น จำนวนทั้งหมดจะมีกี่กลุ่มหาได้จากการหารจำนวนนักเรียนทั้งหมดด้วย 4 ผลหารก็คือจำนวนกลุ่มทั้งหมด ถ้าหารไม่ลงตัวอนุโลมให้บางกลุ่มมีสมาชิก 5 คน ตัวอย่างเช่น ถ้ามีนักเรียนในห้องทั้งหมด 32 คน ถ้าแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มละ 4 คน จะได้ทั้งหมด 8 กลุ่มพอดี

2.3 กำหนดนักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อให้ได้กลุ่มที่สมดุลกันประเด็นต่อไปนี้เป็น

2.3.1 แต่ละกลุ่มต้องประกอบด้วยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนจาก เก่ง ปานกลาง อ่อน

2.3.2 ระดับผลการเรียนโดยเฉลี่ยของทุกกลุ่มจะต้องใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจทำได้ดังนี้ คือ ให้ชื่อทั้ง 8 กลุ่ม (กรณีมีนักเรียน 32 คน ด้วยตัวอักษร A-H จากนั้นจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยเริ่มจากคนที่เรียนเก่งที่สุดให้อยู่ในกลุ่ม A ไล่ลงมาเรื่อย ๆ จนถึง H คนที่ 8 จะอยู่กลุ่ม H จากนั้น เริ่มใหม่ไล่ย้อนกลับคือ ให้คนที่ 9 อยู่ในกลุ่ม H ไล่ไปเรื่อย ๆ คนที่ 10 จะอยู่ในกลุ่ม G ทำซ้ำแบบเดิม จนถึงนักเรียนที่เรียนอ่อนที่สุด ซึ่งจะได้นักเรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ คือ เก่ง : ปานกลาง : อ่อน ตามอัตราส่วน 1 : 2 : 1 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการกำหนดนักเรียนเข้ากลุ่ม

ระดับผลการเรียน	อันดับ	ชื่อกลุ่ม
นักเรียนเก่ง	1	A
	2	B
	3	C
	4	D
	5	E
	6	F
	7	G
	8	H
นักเรียนปานกลาง	9	H
	10	G
	11	F
	12	E
	13	D
	14	C
	15	B
	16	A
	17	A
	18	B
	19	C
	20	D
	21	E
	22	F
นักเรียนอ่อน	23	G
	24	H
	25	H
	26	G

ระดับผลการเรียน	อันดับ	ชื่อกลุ่ม
	27	F
	28	E
	29	D
	30	C
	31	B
	32	A

3. ชั้นเรียนรู้ ประกอบด้วย

3.1 ผู้สอนแนะนำวิธีการเรียนรู้

3.2 ทีมวางแผนการเรียนรู้ โดยแบ่งภาระหน้าที่กัน เช่น ผู้อ่าน ผู้หาคำตอบ

ผู้สนับสนุน ผู้จัดบันทึก ผู้ประเมินผล เป็นต้น

3.3 สมาชิกในแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระและทำกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งการเรียนรู้โดยวิธีนี้เน้นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในทีมมากกว่าการแข่งขันแบบตัวต่อตัวใน TGT

3.4 ผู้เรียนหรือสมาชิกแต่ละกลุ่มประเมินเพื่อทบทวนความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา

4. ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้จากข้อทดสอบของผู้สอน

4.1 ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้จากข้อทดสอบของผู้สอน

4.2 ผู้สอนและผู้เรียนอาจร่วมกันตรวจผลการทดสอบของสมาชิกแต่ละคน

4.3 ทีมจัดทำคะแนนการพัฒนากลุ่ม และคะแนนการพัฒนาของกลุ่ม โดยจัดตั้งตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างตารางรายงานคะแนนการพัฒนา

คะแนนการพัฒนา

ชื่อทีม.....

ลำดับที่	ชื่อสมาชิก	คะแนนทดสอบย่อย	คะแนนฐาน	คะแนนการพัฒนา
	รวม			

1.4 ให้แต่ละทีมนำคะแนนการพัฒนาของทีมไปเทียบกับเกณฑ์ เพื่อหา
ระดับคุณภาพซึ่งอาจกำหนดดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพของทีมเปรียบเทียบกับคะแนนการพัฒนา

คะแนนการพัฒนา	ระดับคุณภาพ
0 - 30	ต้องปรับปรุง
31 - 60	ควรปรับปรุง
61 - 90	พอใช้
91 - 120	ดี
121 - 150	ดีมาก

5. ขั้นการรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียงของทีม เป็นการประกาศผลงาน
ของทีมว่าแต่ละทีมอยู่ในระดับคุณภาพใด รับรองยกย่อง ชมเชย ทีมที่มีคะแนนพัฒนาสูงใน
รูปแบบต่าง ๆ เช่น ปิดประกาศ ให้รางวัล ลงจดหมายข่าว ประกาศเสียงตามสาย เป็นต้น

ทิสนา แจมมณี (2545 : 66 – 67) ได้เสนอกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนแบบร่วมมือรูปแบบ STAD ไว้ดังนี้

1. จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คนและ
เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group)

2. สมาชิกในกลุ่มบ้านของเราได้รับเนื้อหาสาระและศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน เนื้อหาสาระนี้อาจมีหลายตอน ซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอนและเก็บคะแนนของตนไว้

3. ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอดและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ (Improvement Score) ซึ่งหาได้ดังนี้

คะแนนพื้นฐาน : ได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบย่อยหลาย ๆ ครั้งที่ผู้เรียนแต่ละคนทำได้

คะแนนที่ได้ : ได้จากการนำคะแนนทดสอบครั้งสุดท้ายลบคะแนนพื้นฐาน

คะแนนพัฒนาการ : ถ้าคะแนนที่ได้คือ

-11 ขึ้นไป คะแนนพัฒนาการ = 0

-1 ถึง -0 คะแนนพัฒนาการ = 10

+1 ถึง -10 คะแนนพัฒนาการ = 20

+11 ขึ้นไป คะแนนพัฒนาการ = 30

4. สมาชิกในกลุ่มบ้านของเรานำคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุดกลุ่มนั้นได้รางวัล

สรุปได้ว่า ขั้นตอนวิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) ประกอบด้วยการนำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน การเรียนกลุ่มย่อย การทดสอบย่อย การให้คะแนนความก้าวหน้าของสมาชิก การยอมรับกลุ่ม และเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนและส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะจัดเตรียมเอกสารใบงาน และผู้เรียนได้เรียนรู้แบบช่วยเหลือกันในกลุ่ม มีการทำการทดสอบย่อยเป็นรายบุคคล แล้วนำคะแนนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม โดยมุ่งประสบความสำเร็จเป็นกลุ่ม

การวัดผลการสอนแบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD)

การวัดผลการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการวัดผลเพื่อมุ่งความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การทดสอบ (Quizzes) เมื่อครูสอนไปประมาณ 1-2 ครั้ง ผู้เรียนจะเข้าทำการทดสอบในสาระที่เรียน ต่างคนต่างสอบ จะช่วยเหลือกันไม่ได้

2. การปรับปรุงคะแนน (Individual Improvement Score) จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ผู้เรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองให้สูงขึ้น

3. การตัดสินผลงานของกลุ่ม (Team Recognition) จะพิจารณาผลรวมของการปรับปรุงคะแนนของสมาชิกในกลุ่ม กำหนดระดับผลความสำเร็จตามคะแนนที่ได้ของกลุ่ม อาจเป็นคำชมเชย ใบประกาศนียบัตร รางวัล เป็นต้น

ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD)

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 175) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) ดังนี้

ข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ได้เรียนรู้ร่วมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง
5. ผู้เรียนมีความตื่นตัว สนุกสนานกับการเรียนรู้

ข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD)

1. ถ้าผู้เรียนขาดความเอาใจใส่และความรับผิดชอบจะส่งผลให้ผลงานกลุ่มและการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ
2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องเตรียมการ ดูแลเอาใจใส่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดจึงจะได้ผลดี
3. ผู้สอนมีภาระงานมากขึ้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน ได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยสมาชิกในกลุ่มมีความสามารถทางการเรียนแบบละความสามารถ-สูง-กลาง-ต่ำ ซึ่งในการแบ่งกลุ่มจะใช้ข้อมูลจากคะแนนจากการทดสอบในภาคเรียนที่ผ่านมา เน้นการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกันในงานที่ได้รับมอบหมาย มีการทดสอบโดยต่างคนต่างทำ การปรับปรุงคะแนนเปิดโอกาสให้สามารถปรับปรุงคะแนน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถอย่างเต็มที่ การจัดการเรียนการสอน

สอนแบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ช้่นนำเสนอเนื้อหาใหม่ (Class Presentation) โดยครูผู้สอนเสนอเนื้อหาต่อผู้เรียนทั้งชั้น เนื้อหาอาจเป็นเอกสาร สื่อการเรียนการสอนประกอบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจเรื่องที่จะเรียน และเห็นแนวทางในการทำกิจกรรมกลุ่มต่อไป
2. ช้่นทำงานกลุ่ม (Teams) ประกอบด้วยสมาชิก 4-6 คน มีผลสัมฤทธิ์แบบคละกัน หน้าที่ของกลุ่มคือช่วยเหลือกัน อภิปรายปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งการตรวจสอบคำตอบ การแก้ไขคำตอบ ทุกคนต้องช่วยเหลือกันให้มีความรู้อย่างถ่องแท้ คนเก่งช่วยคนอ่อน ปรีกษาเพื่อนปรีกษาคู และให้กำลังใจกันและกัน
3. ช้่นการทดสอบย่อย (Quizzes) หลังจากเรียนไปแล้ว 1-2 ชั่วโมง นักเรียนทุกคนต้องทดสอบในเนื้อหาสาระที่เรียน ทำตามความสามารถของตนเอง ช่วยเหลือกันไม่ได้
4. ช้่นคะแนนพัฒนารายบุคคล (Individual Improvement) เปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาความสามารถของอย่างเต็มที่ เพื่อปรับปรุงคะแนนตนเองให้สูงขึ้น โดยเปรียบเทียบคะแนนที่สอบได้กับคะแนนมาตรฐาน คะแนนที่ได้เป็นคะแนนความก้าวหน้า
5. ช้่นให้รางวัลกลุ่ม (Team Recognition) คะแนนของกลุ่มใดเกินเกณฑ์ที่ตั้งไว้ กลุ่มนั้นจะได้รับรางวัล อาจเป็นคำชมเชย ประกาศนียบัตร รางวัล

แบบฝึกทักษะ

แบบฝึกหัดหรือแบบฝึกทักษะเป็นสื่อประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญของผู้เรียน ก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน รักการค้นคว้า เพิ่มพูนทักษะการอ่าน การคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

ความหมายของแบบฝึก

แบบฝึกมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนวิชาทักษะ การใช้แบบฝึกพัฒนาการเรียนการสอนจะช่วยให้ครูและนักเรียนพบข้อบกพร่องทางการเรียนการสอนและแก้ไขข้อบกพร่องนั้น มีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542 : 284) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า “แบบฝึกหมายถึง แบบตัวอย่าง ปัญหา หรือ คำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ”

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 147) แบบฝึก หรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่ง สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกทักษะจะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

นวัตกรรมทางการศึกษา ถือได้ว่ามีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง แบบฝึกทักษะเป็นสื่อนวัตกรรมประเภทหนึ่ง ที่จะทำการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนดให้และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แบบฝึก หรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริม สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2544 : 130 – 134)

ความสำคัญของแบบฝึก

ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 145) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า การทำแบบฝึกภาษาไทย เป็นสื่อประกอบการสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา มีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวาง

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์(2545 : 131)ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกหรือแบบฝึกหัดว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัดเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือการให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น คือแบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้ว มาฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 1-2) ได้ให้ความหมาย แบบฝึกทักษะไว้ว่าแบบฝึกเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่ง ที่ใช้ฝึกทักษะให้ผู้เรียน หลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากนอกจากนั้นแบบฝึกยังเป็นเครื่องมือช่วยบ่งชี้ให้ครูทราบว่าผู้เรียนหรือผู้ใช้แบบฝึกมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีจุดเด่นที่ควรส่งเสริมหรือมีจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไขตรงไหนอย่างไร แบบฝึกจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่ครูทุกคนใช้ในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะของนักเรียนในวิชาต่าง ๆ

แบบฝึกหัดเป็นสิ่งการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่ทำขึ้นอย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน คือ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน ช่วยให้ครูทราบความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องของนักเรียน และช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

การสร้างแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา ออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและบัตรฝึกหัด
3. พิจารณาวัดจุดประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไรในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง
4. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจแบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องแบบทดสอบวัดความก้าวหน้าเฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้
5. สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ ในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตรคำ พิจารณาตามความเหมาะสม
6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อให้คำอธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มตามเมื่อได้นำบัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว
7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการเรียนโดยจัดทำเป็นตอน เป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า
8. นำแบบฝึก ไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพของแบบฝึก และคุณภาพของแบบทดสอบ
9. ปรับปรุงแก้ไข
10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำเป็นคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ ประโยชน์ต่อไป

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145) ได้กล่าวว่
ลักษณะของแบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัด และตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ต้องการให้ผู้ทำการศึกษาด้วยตนเองแบบฝึกหัดนั้นควรมี

หลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำด้วย

9. ควรใช้จำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก
10. ปลุกความสนใจและใช้หลักจิตวิทยา

มนตรี ภัคดีณรงค์ (2540 : 99) กล่าวว่า แบบฝึกที่จะทำให้นักเรียนมีความ
คงทนในการเรียนรู้ได้ดีต้องมีองค์ประกอบต่อไปนี้

1. นักเรียนต้องได้ฝึกกระทำบ่อยๆ
2. นักเรียนได้ลงมือกระทำเอง
3. เกิดความสนุกในการทำแบบฝึก

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131-132) ได้สรุปลักษณะของแบบฝึกที่ดี
ควรประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม คือ ไม่นานเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัด และตอบอย่างเสรี
7. มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกที่ไม่ยาวเกินไป และไม่ยากแก่การเข้าใจ
8. ควรมีหลายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึก

9. ใช้หลักจิตวิทยา
10. ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
11. ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุกสนาน
12. ปลุกความสนใจหรือเร้าใจ
13. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
14. สามารถศึกษาด้วยตัวเอง

แบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ตามสภาพ มีหลากหลายรูปแบบ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย และต้องมีลักษณะที่เร้า ชั่วๆ จูงใจ ให้ได้คิดพิจารณา ได้ศึกษาค้นคว้าจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความชำนาญ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

ประโยชน์ของแบบฝึก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 146) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกเสริมทักษะ ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียน
2. ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริม และการเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
4. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษากงทงในการเรียน
5. การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุง แก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่
6. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงาน และเวลาในการที่จะเตรียมการสร้างแบบฝึก นักเรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาในการคัดลอกแบบฝึกหัด ทำให้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 69) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของแบบฝึกทักษะดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่ง
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน

3. ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้ดี

ที่สุด

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 53) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ

ในทางจิตใจมากขึ้น

4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาไทยให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้เด็กสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ครูมองปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง
10. ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการสะกดคำ

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : 24 –25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้อ่านเนื้อหา และคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในขณะที่เรียน
4. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. สามารถนำแบบฝึกหัดมาทบทวนเนื้อหาเดิมได้ด้วยตนเองได้
6. ทำให้ทราบข้อบกพร่องของนักเรียน
7. ทำให้ครูประหยัดเวลา
8. ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญของแบบฝึกดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบฝึกนอกจากจะช่วยให้นักเรียน
 ได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะ และทบทวนได้ด้วยตนเองแล้ว ยังช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาและ
 ข้อบกพร่องในการสอน ทราบปัญหา และข้อบกพร่อง จุดอ่อนของนักเรียน เพื่อครูจะได้
 แก้ไขได้ทันที่ นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดเวลา แรงงาน ในการเตรียมการสอนของครู
 ตลอดจนช่วยประหยัดเวลาในการล่อใจแบบฝึกหัดของนักเรียนด้วย

หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

การนำหลักจิตวิทยามาใช้ในการสร้างแบบฝึก จะทำให้ได้แบบฝึกที่มีความสมบูรณ์ และเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียน และนักเรียนมีโอกาสดำเนินการสิ่งเร้า ด้วยการแสดงออกทางความสามารถ ความเข้าใจในการฝึกที่สอดคล้องกับวัย ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน หลักจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกมีหลายประการดังนี้ สุจริต เพ็ชรชอบและสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538 : 65 - 82) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาสร้างแบบฝึก พอสรุปได้ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) เกี่ยวกับการฝึกหัด ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของวัตสัน (Watson) นั่นคือสิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัด หรือกระทำบ่อย ๆ ยิ่งทำให้ผู้ฝึกคล่องแคล่วสามารถทำได้ดี ในทางตรงกันข้ามสิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดทิ้งไปนานแล้ว

ย่อมทำได้ไม่ดีเหมือนเดิม ต่อเมื่อมีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำก็จะช่วยให้เกิดทักษะเพิ่มขึ้น

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมไม่ยากหรือง่ายเกินไป และควรมีหลายแบบ

3. การจูงใจผู้เรียน สามารถทำได้โดยจัดแบบฝึกหัดจากง่ายไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึกหัด นอกจากนั้นการใช้แบบฝึกสั้น ๆ จะช่วยไม่ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย

4. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต และการเรียนรู้มาให้ให้นักเรียนได้ทดลองทำภาษาที่ใช้พูด ใช้เขียนในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียน และทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว นอกจากจะจำแม่นย่ำแล้ว นักเรียนยังสามารถนำหลัก และความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อีกด้วย

ประจักษ์ ทองเลิศ (2538 : 5) เห็นว่าการสร้างแบบฝึกต้องใช้ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ มาเป็นหลักในการสร้างซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

1. กฎแห่งการพร้อม (Law of Readiness) กฎนี้กล่าวถึงสภาพความพร้อมของนักเรียนทางด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำย่อมเกิดความพึงพอใจแต่ถ้าที่ยังไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎนี้กล่าวถึงการสร้าง ความมั่นคงของการเชื่อมระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวร

3. กฎแห่งผลที่พอใจ (Law of Effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่จะได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากเรียนรู้อีกต่อไป แต่ถ้าไม่ได้รับผลที่พึงพอใจก็จะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาขั้นต้นอาจกล่าวได้ว่าหลักจิตวิทยาเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างแบบฝึก เพราะจะช่วยให้แบบฝึกมีความน่าสนใจ ไร้ใจ เหมาะสมกับวัยและสามารถสนองตอบความต้องการ ของผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

ตามหลักจิตวิทยาดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้านำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะให้น่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความถนัดของนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนาน นักเรียนมีความพอใจที่จะเรียนและประสบความสำเร็จในการเรียนเรื่องนั้น ๆ

จากการศึกษาเรื่องแบบฝึกทักษะดังกล่าว สรุปได้ว่าแบบฝึกจะช่วยในการฝึกและเสริมทักษะทางภาษาของผู้เรียน จดจำเนื้อหาได้คงทน นำมาฝึกทำซ้ำและทบทวนด้วยตนเอง ทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

การหาประสิทธิภาพ

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องชนิดของคำ ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ผู้วิจัยได้ศึกษาการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เพชฌัญญู กิจระการ (2545 : 46-51) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนใด ๆ มีกระบวนการที่สำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีนี้ต้องทำควบคู่กันไป จึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับได้ดังรายละเอียดนี้

1. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) กระบวนการนี้เป็น การหาประสิทธิภาพ โดยใช้หลักความรู้และเหตุผลในการตัดสินคุณค่า ของสื่อการเรียนการ

สอน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Experts) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Use Ability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังนี้

$$CVR = \frac{^2 Ne}{N} - 1$$

CVR แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach)

Ne แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of Panelists Who Had Agreement)

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total Number of Panelists)

ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (นิยมใช้ประมาณค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ไปแทนค่าในสูตร สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับอยู่ในระดับมากขึ้นไป คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าค่าที่ปรากฏในตาราง ตามจำนวนของผู้เชี่ยวชาญจึงจะยอมรับว่าสื่อมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ค่าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

ตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินเครื่องมือหรือสื่อการเรียนการสอน จำนวน 5 คน แต่ละคนคำนวณค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 4.15 3.89 4.67 4.32 และ 4.75

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน พบว่าได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ทุกคน Ne จึงมีค่าเท่ากับ 5 ด้วย ผลการแทนค่าในสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} CVR &= \frac{^2 Ne}{N} - 1 \\ &= \frac{2 \times 5}{5} - 1 \\ &= 2 - 1 \\ &= 1.00 \end{aligned}$$

แสดงว่า เครื่องมือที่สื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเชิงเหตุผล จึงนำไปใช้ได้ (เพราะเป็นค่าที่สูงกว่าการยอมรับขั้นต่ำในตาราง)

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach)

วิธีการนี้ จะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหา

ประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ (CAI) บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน แผนการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนการสอนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข

2 ตัว เช่น $E_1 / E_2 = 80 / 80$, $E_1 / E_2 = 85 / 85$, $E_1 / E_2 = 90 / 90$ เป็นต้น

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) มีความแตกต่างกันหลายลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1 / E_2 = 80 / 80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือทำแบบทดสอบย่อย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือของแบบทดสอบย่อยทุก

ชุดรวมกัน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum X}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือของแบบทดสอบย่อยทุก

ชุดรวมกัน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียน ร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัว หลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่น มีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดคือ 32 คน แต่ละคนได้คะแนนจากการ ทดสอบหลังเรียนร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือผลการทดสอบหลังเรียนทั้งหมดของ นักเรียนทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ย 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียน ทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดย เทียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนเรียน (Pre-test) โดยเทียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนเรียน (Pre-test) ยกตัวอย่าง ตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) ดังนี้ สมมตินักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre- test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่าแตกต่างจากคะแนนเต็ม (ร้อยละ 100) เท่ากับ 9 ถ้า นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85 แสดงว่า ความ แตกต่างของ 2 ครั้งนี้ (ก่อนเรียนกับหลังเรียน)เท่ากับ $85 - 10 = 75$ ดังนั้น ค่าของ $E_2 = (75/90) \times 100 = 83.33\%$ ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_2 = 80$)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อมูลมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อใด ถูกมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า สื่อไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

กล่าวโดยสรุปว่า เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยม ตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะคือ 80/80 85/85 และ 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและ เนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับ

วิชาที่มีเนื้อหาง่ายก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5/90 เป็นต้น

ประสิทธิภาพของสื่อเทคโนโลยีการสอนมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ E1 และ E2 เป็นตัวเลขตัวแรกและตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 100 มากกว่าเท่าไรยิ่งถือว่ามี

ประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน แนวคิดในการหาประสิทธิภาพที่ควรคำนึง มีดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น ต้องมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจนและสามารถวัดได้

2. เนื้อหาของบทเรียนที่สร้างขึ้น ต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์การเรียนการสอน

3. แบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ ต้องมีการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ได้วิเคราะห์เพื่อนำไปใช้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนในแต่ละคำถาม

4. จำนวนแบบฝึกหัดต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และต้องมีแบบฝึกหัดและข้อคำถามในแบบทดสอบครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของการสอน จำนวนของแบบฝึกหัดและข้อคำถามในแบบทดสอบไม่ควรน้อยกว่าจำนวนวัตถุประสงค์

จะเห็นได้ว่า การคำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนนี้ เป็นผลรวมของการหาคุณภาพ(Quality) ทั้งเชิงปริมาณที่แสดงเป็นตัวเลข (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) ที่แสดงเป็นภาษาที่เข้าใจ ดังนั้นประสิทธิภาพ (Efficiency) ในความหมายของการทำในสิ่งที่ถูก (Do the Thing Right) นั้นหมายถึงการเรียนรู้อย่างถูกต้องตามกระบวนการของเรียนด้วย CAI และการมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ในความหมายของการทำในสิ่งที่ถูกต้องให้เกิดขึ้น (Get the Right Thing Done) นั้นหมายถึง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ถูกตั้งถึงระดับเกณฑ์ที่คาดหวังทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจะนำไปสู่การมีประสิทธิภาพ ซึ่งมักนิยมเรียกรวมกันเป็นที่เข้าใจกันว่าประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

จากที่กล่าวมาสามารถคำนวณได้ค่าตัวเลขที่บอกถึงประสิทธิภาพของสื่อหรือแผนการจัดการเรียนรู้ แต่การที่จะสรุปว่าสื่อหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนานั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณา โดยเกณฑ์ดังกล่าวนิยมใช้หลักการเรียนแบบรอบรู้ (Mastering Learning) คือ ตั้งเกณฑ์ไว้ที่ ร้อยละ 80 และยอมรับ

ความผิดพลาดได้ไม่เกินร้อยละ 2.5 ดังนั้นต้องมีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่า $80 - 2.5 = 77.5$ หรือยอมรับความผิดพลาดได้ไม่เกินร้อยละ 5 ดังนั้นต้องมีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่า $80 - 5 = 75$ ตัวอย่าง เช่น ตั้งเกณฑ์ของ E_1/E_2 ไว้ที่ 80/80 และกำหนดความผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 คำนวณค่า E_1/E_2 ได้ 76/77 ก็ถือได้ว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ส่วนการกำหนดเกณฑ์ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่ควรเกินร้อยละ 5

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2548 : 100) ได้กล่าวถึงการเลือกเกณฑ์เพื่อกำหนดค่าประสิทธิภาพของสื่อการสอนหรือนวัตกรรม ควรพิจารณาจากหลายปัจจัย เช่น ประเภทของสื่อ นวัตกรรม สถิติปัญญาของกลุ่มผู้เรียน ความสามารถในการอ่าน และเขียนของผู้เรียน วุฒิภาวะของผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของการเรียน เป็นต้น โดยทั่วไป นวัตกรรมหรือสื่อการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะมักจะกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพต่ำกว่าการพัฒนาความรู้ ทั้งนี้เนื่องจากทักษะเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ยากกว่า และอาจต้องใช้เวลาในการพัฒนามากกว่า ยกตัวอย่าง เช่น สื่อ หรือนวัตกรรมที่เน้นการพัฒนาความรู้ อาจกำหนด E_1/E_2 ที่ 75/75 เป็นต้น

ดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) มีสูตรดังนี้ (เผชิญ กิจระการ. 2545 : 31-35)

ดัชนีประสิทธิผล = $\frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียนทุกคน} \times \text{จำนวนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$

หรือ
$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1}$$

เมื่อ P_1 แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
 P_2 แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
 Total แทน ผลรวมของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

ตัวอย่างการคำนวณแสดงในตาราง 4

ตารางที่ 4 แสดงการหาประสิทธิภาพของสื่อ

ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนน	ผลรวมของคะแนนหลังเรียน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน	E.I.
เต็ม			
20 x 30	412	100	0.6240

จากตารางที่ 4 แสดงว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6240 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.40

การหาค่า E.I. เป็นการพิจารณาพัฒนาในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้ ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนเพิ่มขึ้น 0.2640 นั้น เรียกว่า หาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และเพื่อให้สื่อความหมายกันง่ายขึ้นจึงแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละ เช่น จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

สูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) จะเขียนในรูปของร้อยละก็ได้ ซึ่งผลการคำนวณจะได้เท่ากับผลการคำนวณจากคะแนนดิบ สูตรเป็นดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนหลังเรียน} - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{100 - \text{ร้อยละของผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}$$

หรือ

$$E.I. = \frac{P_2 \% - P_1 \%}{100 - P_1 \%}$$

เช่น จากตัวอย่างในตาราง 3 สามารถคำนวณหาค่า E.I. โดยใช้สูตรที่แปลงคะแนนดิบให้อยู่ในรูปร้อยละก่อน ได้ดังนี้

$$E.I. = \frac{\frac{412}{600} \times 100 - \frac{100}{600} \times 100}{100 - \frac{100}{600} \times 100}$$

$$\frac{206}{3} - \frac{50}{3} = \frac{156}{3}$$

$$= \frac{78}{125} = 0.6240$$

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับค่า E.I.

1. E.I. เป็นเรื่องของอัตราส่วนของผลต่าง จะมีค่าสูงสุดเป็น 1.00 ส่วนค่าต่ำสุดไม่สามารถกำหนดได้เพราะมีค่าต่ำกว่า -1.0 ก็ได้ และถ้าเป็นค่าลบแสดงว่า คะแนนผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน ซึ่งมีความหมายว่าระบบการเรียนการสอนหรือสื่อที่ใช้ไม่มีคุณภาพจะยกตัวอย่างค่า E.I. ให้ดูหลายรูปแบบ ดังนี้ (ในที่นี้สมมติว่า มีนักเรียน 20 คน คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

1.1 ถ้าผลสอบก่อนเรียนของนักเรียนทุกคนได้คะแนนรวมเท่าไรก็ได้ (ยกเว้นได้คะแนนเต็มทุกคน) แต่ผลสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคนทำถูกหมดทุกข้อ (ได้คะแนนเต็มทุกคน) ค่าของ E.I. จะเป็น 1.00 ดังตัวอย่าง

$$E.I. = \frac{600 - 0}{600 - 0} \dots\dots\dots .1$$

$$E.I. = \frac{600 - 200}{(20 \times 30) - 200} \dots\dots\dots .2$$

จากสมการ 1 แสดงให้เห็นว่า ก่อนเรียนนักเรียนทุกคนทำผิดหมดทุกข้อ แต่หลังเรียนได้คะแนนเต็มทุกคน แต่จากสมการ 2 แสดงให้เห็นว่า ก่อนเรียนนักเรียนได้คะแนนรวมจำนวนหนึ่งแต่หลังเรียนได้คะแนนเต็มทุกคน

สรุปได้ว่า ถ้าหลังเรียนนักเรียนได้คะแนนเต็มทุกคน ค่า E.I. จะเป็น 1.00 เสมอไม่ว่าผลการสอบก่อนเรียนจะได้เท่าไรก็ตาม (ยกเว้นได้คะแนนเต็มทุกคน) หรือกล่าวได้ว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในเรื่องที่เรียน คิดเป็นร้อยละ 100 หรือบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนตามที่ต้องการ

1.2 ถ้าผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน ค่า E.I. จะเป็นลบ ซึ่งต่ำกว่า -1.00 ก็ได้ดังตัวอย่าง

$$\frac{300 - 500}{(20 \times 30) - 500} = \frac{-200}{100} = -2.00$$

ลักษณะเช่นนี้ถือว่าระบบการเรียนการสอนหลังการใช้สื่อล้มเหลวและเหตุการณ์เช่นนี้ไม่น่าจะเกิดขึ้น เพราะค่า E.I. ต่ำหรือเป็นลบ แสดงว่าคะแนนหลังสอนต่ำหรือน้อยกว่าคะแนนก่อนสอน และก่อนจะหาค่า E.I. ต้องหาค่า E_1/E_2 มาก่อน ค่า E_2 ก็คือคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งจะเป็นค่าเดียวกับคะแนนหลังเรียนของการหาค่า E.I. ดังนั้นหากคะแนนหลังสอนต่ำหรือมากกว่าคะแนนก่อนสอน ค่า E_2 จะไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ดังตัวอย่างคะแนนหลังสอนในข้อ 1.2 ค่า E_2 จะเป็นดังนี้

$$E_2 = \frac{300}{600} \times 100 = 50\% = E_2$$

จะเห็นว่าค่า E_2 ก็จะไม่ผ่านตั้งแต่ต้น จึงไม่จำเป็นต้องหาค่า E.I. ตามมา แต่ถ้าปรับปรุงแผนหรือสื่อก่อน จนทำให้ค่า E_2 ถึงเกณฑ์ การหาค่า E.I. ก็น่าจะมีค่าสูงไปเอง

1.3 การแปลความหมายของค่า E.I. ไม่น่าจะแปลความหมายเฉพาะค่าที่คำนวณได้ว่า นักเรียนมีพัฒนาการขึ้นเท่าไรหรือคิดเป็นร้อยละเท่าไร แต่ควรจะดูข้อมูลเดิมประกอบด้วยว่าหลังเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่าไร ในบางครั้งคะแนนหลังสอนเพิ่มขึ้นน้อย เป็นเพราะว่ากลุ่มนั้นมีความรู้เดิมในเรื่องนั้นมากอยู่แล้ว ซึ่งไม่ใช่เรื่องเสียหาย จะยกตัวอย่างให้ดูค่า E.I. 4 ค่า ต่อไปนี้

$$\frac{600 - 500}{(20 \times 30) - 500} = \frac{100}{100} = 1.00 \quad \dots\dots\dots 1$$

$$\frac{550 - 500}{(20 \times 30) - 500} = \frac{100}{100} = .50 \quad \dots\dots\dots 2$$

$$\frac{550 - 400}{(20 \times 30) - 400} = \frac{150}{100} = .75 \quad \dots\dots\dots 3$$

$$\frac{550 - 200}{(20 \times 30) - 200} = \frac{350}{100}$$

_____ = _____ = .87 4

สมการ 1 ค่า E.I. = 1.00 แสดงให้เห็นว่าก่อนเรียนมีความรู้ในเรื่องที่ครูจะสอนสูงแล้ว หลังสอนเสร็จนักเรียนทุกคนมีความรู้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ก็สามารถทำแบบทดสอบได้คะแนนเต็มทุกคน จะเห็นว่าคะแนนต่างกันเล็กน้อย คือ 600-500 = 100 คะแนน แต่ค่า E.I. ก็มีค่าสูงสุด คือ 1.00

สมการ 2 คะแนนหลังเรียนกับก่อนเรียนยังห่างกัน ไม่มาก แม้จะให้ค่า E.I. ต่ำคือเท่ากับ .50 ก็ไม่ได้แปลว่าไม่ดี หรือมีพัฒนาการน้อย ต้องแปลความหมายว่าโดยค่าเฉลี่ยก่อนเรียนนักเรียนมีความรู้มากอยู่แล้ว หลังเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย ก็เกือบจะได้คะแนนเต็ม

สมการ 3 และ 4 คะแนนก่อนเรียนมีน้อย แสดงให้เห็นว่า มีความรู้่น้อยหลังเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นมาก ค่า E.I. จึงสูงเป็น .75 หรือ .87 ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ไม่ควรจะแปลว่าดีกว่าในสมการที่ 1 หรือ 2 ซึ่งได้ค่า E.I. เป็น 1.00 หรือ .50 เพราะนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างจากสมการที่ 1 หรือ 2 นั้น เขามีความรู้ก่อนเรียนสูงอยู่แล้ว ซึ่งเป็นเรื่องดีและมักจะเป็นลักษณะของนักเรียนกลุ่มเก่ง

สรุปได้ว่า E.I. ที่เกิดจากนักเรียนแต่ละกลุ่มไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกัน เพราะไม่ได้เริ่มจากฐานของความรู้ที่เท่ากัน ค่า E.I. ของแต่ละกลุ่มก็อธิบายพัฒนาการเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

2. การแปลผลถ้า E.I. ในตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ของวิทยานิพนธ์ (Thesis) หรือการศึกษาค้นคว้า (Independent Study) มักจะใช้ข้อความไม่เหมาะสม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของ E.I. ผิดจากความเป็นจริง เช่น จากตัวอย่างในตาราง การหาประสิทธิภาพของสื่อ E.I. มีค่าเท่ากับ 0.6240 ก็มักจะกล่าวว่า “ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6240 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 62.40” ซึ่งในความเป็นจริงค่า E.I. 0.6240 เพราะคิดเทียบจากค่า E.I. สูงสุดเป็น 1.00 ดังนั้น ถ้าคิดเป็นร้อยละ ก็คือคิดเทียบจากค่าสูงสุดเป็น 100 E.I. จะมีค่า 62.40 จึงควรใช้ข้อความว่า “ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6240 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6240 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.40” (ไม่ใช่แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.40)

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นความรู้สึกที่รับรู้ด้วยจิตใจ และอาจแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ให้นักลรอบข้างได้รับรู้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ดังนี้

สุชา จันทรเฒ (2541 : 17) ได้อธิบาย ความพึงพอใจ หมายถึง พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้น โดยแรงขับของแต่ละคน และมีแนวโน้มมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทาง อย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เกิดความต้องการ

ปรียาพร วงศ์บุตร โรจน์ (2539 : 130) ได้อ้างถึงความพึงพอใจ ไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกที่เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานที่ได้รับผลตอบแทนคือผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำ

ลักขณา สิริวัฒน์ (2539 : 132) ได้อ้างถึงความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงพฤติกรรมที่สนองความต้องการของมนุษย์และเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมีความหมายรวมไปถึง ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพในที่ทำงานด้วย ได้แก่การมีความสุข ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานที่เข้ากันได้ มีเจตคติที่ดีต่องาน และมีความพอใจกับสิ่งที่ได้รับ

สุรชัย ชินโย (2540 : 7) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงสภาวะของอารมณ์ในทางบวกหรือเป็นความพอใจอันจะเป็นผลจากการประเมินงานหนึ่ง ๆ และงานนั้นทำให้บุคคลได้รับผลตามความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจจากความหมายของความพึงพอใจที่นักวิชาการกล่าวมาข้างต้น

สเตรสส์ และเซเลส (Strauss and Sayles. 1960 : 5) ได้ให้ความเห็นว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ เต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้น ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

ความพึงพอใจจากความหมายของผู้ที่ให้ไว้หลายความหมาย ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ตั้งว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจและมีความสุข ของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรม หรือทำงานร่วมกับคนอื่น มีทัศนคติที่ดีต่องาน เมื่อความรู้สึกเกิดในเชิงบวกผลจากการปฏิบัติกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึงความสนใจ ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจมีหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับและผู้วิจัยนำเสนอได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow,s Hierarchy of Needs) มีรายละเอียดดังนี้มาสโลว์ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจ (Maslow,s General Theory) เป็นที่รู้จักและยอมรับกันแพร่หลาย “Hierarchy of Need” ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์มีข้อสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ 3 ประการ ดังนี้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2536 : 111 - 118)

1. ทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้มีอยู่ตลอดเวลาและไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไปความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับ

ความสำคัญกล่าวคือเมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้ตอบสนอง มาสโลว์ได้สรุปลักษณะของการจูงใจไว้ว่าการจูงใจจะเป็นไปอย่างมีระเบียบลำดับขั้นของความต้องการหรือตามทฤษฎีของมาสโลว์จะมีลักษณะตามลำดับจากต่ำไปหาสูง 5 ขั้นดังนี้

3.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ฯลฯ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายยังไม่ได้รับการสนองเลยในด้านนี้ โดยปกติแล้วองค์กรทุกแห่งมักจะตอบสนองความต้องการของแต่ละคนด้วยวิธีทางอ้อมคือการจ่ายเงินค่าจ้าง

3.2 ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security of Safety Need) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้วมนุษย์จะมีความต้องการในขั้นที่สูงขึ้นต่อไปคือความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคงต่าง ๆ ความต้องการความปลอดภัยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการดำรงชีพ เช่น ความมั่นคงในหน้าที่การงาน สถานะทางสังคม

3.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belongingness Need) ภายหลังจากคนที่ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็จะมีความต้องการสูงขึ้นคือความต้องการทางด้านสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน ความต้องการทางด้านนี้

จะเป็นความต้องการอยู่ร่วมกันและได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และความรู้สึกว่าตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมอยู่เสมอ

3.4 ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem or Status Need) ความต้องการขั้นต่อมาเป็นความต้องการที่ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้คือ ความมั่นใจตนเองในเรื่องความสามารถ ความรู้และความสำคัญของตนเอง รวมทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น หรืออยากให้คนอื่นยกย่องสรรเสริญในความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน

3.5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization or Self-realization) ลำดับความต้องการสูงสุดของมนุษย์คือความต้องการที่จะสำเร็จในชีวิตตามความนึกคิดหรือความคาดหวัง ทะเยอทะยาน ใฝ่ฝัน ในขั้นนี้จะเกิดขึ้นและมักเป็นความต้องการที่เป็นอิสระเฉพาะแต่ละคน ซึ่งต่างมีความนึกคิดใฝ่ฝันที่อยากจะได้รับความสำเร็จในสิ่งอันสูงส่งในทัศนะของตนเอง

สุรชัย ชินโย (2540 : 10-13) อ้างถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจ ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจที่เป็นทฤษฎีพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของความพึงพอใจได้แก่ ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow) คือ

1. มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุดเมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ก็มีความต้องการอยากจะได้สิ่งอื่นต่อไป กระบวนการเช่นนี้ไม่มีที่สิ้นสุด
2. เมื่อมนุษย์มีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับขั้นใด ก็จะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลตอบสนองในขั้นนั้น ๆ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองพอแล้วอิทธิพลนั้นจะหมดความหมาย

3. มนุษย์มีความต้องการจำเป็นขึ้นไปตามลำดับจากต่ำไปหาสูง (Hierarchy of Need)

ขั้นต่ำสุด ความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย (The Physiological Needs) เป็นความต้องการด้านปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น อาหาร น้ำ อากาศ

ขั้นที่สอง ความต้องการความปลอดภัย (The Safety Needs) เป็นความต้องการด้านความปลอดภัยไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ต่างก็ต้องการความปลอดภัยด้วยกันทั้งสิ้น เช่น ความปลอดภัยในการทำงาน

ขั้นที่สาม ความต้องการความรัก (The Love Needs) บุคคลที่อยู่ในขั้นนี้จะมีความรู้สึกพยายามให้ได้มาซึ่งความรักอาจจะมีแม้แต่ความหิวในขณะที่ตนต้องการความรักถึง

ที่ต่างคือ เรื่องเพศเป็นความต้องการทางด้านร่างกาย แต่พฤติกรรมทางเรื่องเพศเกิดขึ้นจากความ ต้องการความรักซึ่งรวมไปถึง การให้ความรัก และการรับรัก

ขั้นที่สี่ ความต้องการได้รับการยกย่อง (The Esteem Needs) มนุษย์ปรารถนาจะมี สภาพที่มั่นคงเพื่อเกียรติยศและการยอมรับนับถือจากผู้อื่น ความต้องการได้รับการยกย่อง รวมทั้งปรารถนาความสำเร็จที่ดำรงชีวิตในโลกนี้ และความปรารถนาชื่อเสียงหรือศักดิ์ศรีที่ คนอื่นยอมรับและการได้รับความสนใจจากผู้อื่น การที่ตนเองเป็นบุคคลที่สำคัญในสายตาผู้อื่น ขั้นที่ห้า ความต้องการกระทำในสิ่งต่าง ๆ ที่พึงพอใจเป็นพิเศษด้วยตนเอง(The Needs for Self – actualization) เป็นความต้องการขั้นสูงสุด เป็นความพอใจที่จะทำในสิ่งที่ อยากจะทำเป็นพิเศษที่แสดงถึงความสามารถในการกระทำด้วยตนเองต่อเป้าหมายหรืออุดมคติ อันสูงส่งที่ตนกำหนดไว้

อรุณ สอนศิลป์พงศ์ (2546 : 47 -79) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ ทำให้เกิดความพึงพอใจเรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ซึ่งได้กล่าวถึงปัจจัยให้เกิด ความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัยคือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors)
2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors)

ปัจจัยทั้งสองเป็นปัจจัยเกี่ยวกับการงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน การดำเนิน กิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับ มอบหมายหรือต้องปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยการ ความสะดวกหรือให้คำแนะนำคำปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพอใจในการเรียนรู้หรือ ปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่แตกต่างกัน 2 ลักษณะคือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการ ผู้ปฏิบัติงานจนทำให้เกิดความพึงพอใจจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการ ทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง
2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึง พอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผล การตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจผลการปฏิบัติงาน ย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทนซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Reward) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Reward) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับ ความยุติธรรมของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้รับนั้นคือความพึงพอใจในงานของ

ผู้ปฏิบัติงานจะกำหนด โดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

ประสาธ อิศราปริดา (2538 : 220) ได้กล่าวถึงทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ว่าการเรียนการสอนนั้นต้องกำหนดจุดหมายให้ชัดเจนและต้องจัดเนื้อหาออกเป็นหน่วย ๆ และเริ่มจากสิ่งที่ยังไปหายากเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพอใจในการเรียนแต่ละหน่วย การสร้างแรงจูงใจนับว่ามีความสำคัญมาก ธอร์นไดค์ เชื่อว่าการเสริมแรงรางวัลหรือความสำเร็จจะส่งเสริมการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่าความพึงพอใจมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการสอนครูค่อนข้างสูงมาก ดังนั้นครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุผลสำเร็จได้นั้นต้องคำนึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน จะเป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความพึงพอใจและภาคภูมิใจ ส่วนรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้ทำให้เกิดความภาคภูมิใจมากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดความพึงพอใจ

เนื่องจากความพึงพอใจ เป็นทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การที่จะวัดว่าบุคคลมีความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ จึงมีความจำเป็นจะสร้างเครื่องมือที่ช่วยในการวัดความพึงพอใจนั้น ซึ่งนักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจไว้สรุปได้ดังนี้

โยธิน ศันสนยุทธ (2530 : 66-71) ได้สรุปถึงเครื่องมือวัดความพึงพอใจไว้ว่าการจะค้นหาได้ว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ วิธีที่ง่ายที่สุดคือการถามซึ่งการศึกษาในระยะหลังๆ ที่ต้องมีผู้บอกข้อมูลจำนวนมากๆ มักใช้แบบสอบถาม ที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วยชุดของคำถาม และมีตัวเลือก 5 ตัว สำหรับเลือกตอบ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และคะแนนความพึงพอใจนั้นสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าบุคคลมีความ

พึงพอใจด้านใดสูง และด้านใดต่ำ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ซึ่งการต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้แบบสอบถามที่มีข้อความหลายข้อเพื่อจะได้ครอบคลุมลักษณะต่าง ๆ ของงานทุก ๆ ด้านขององค์กร และนอกจากการใช้แบบสอบถามแล้วอาจใช้วิธีการเขียนตอบอย่างเสรีได้เช่นกัน

ถวิล ธาราโรจน์ (2536 : 77-86) ได้สรุปถึงการวัดความพึงพอใจไว้ว่าในการวัดความรู้สึกนั้นจะวัดออกมาในลักษณะของทิศทาง (Direction) ซึ่งมีอยู่ 2 ทิศทาง คือทางบวก และทางลบ ทางบวก หมายถึง การประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่ดี ชอบหรือพอใจส่วนทางลบจะเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ หรือไม่พอใจ และในการวัดในลักษณะปริมาณ (Magnitude) ซึ่งเป็นความเข้มข้น ความรุนแรง หรือระดับทัศนคติไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์นั่นเอง ซึ่งวิธีวัดมีอยู่หลายวิธี เช่น วิธีการสังเกต วิธีการสัมภาษณ์วิธีการใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการสังเกต เป็นวิธีการใช้ตรวจสอบบุคคลอื่น โดยการเฝ้ามอง และจดบันทึกอย่างมีแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่ และยังเป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน แต่ก็เหมาะสมกับการศึกษาเป็นรายกรณีเท่านั้น
2. วิธีการสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะต้องออกไปสอบถามโดยการพูดคุยกับบุคคลนั้น ๆ โดยมีการเตรียมแผนงานล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด
3. วิธีการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) วิธีการนี้จะเป็นการใช้แบบสอบถามที่มีข้อความอธิบายไว้อย่างเรียบง่าย เพื่อให้ผู้ตอบทุกคนตอบมาเป็นแบบแผนเดียวกันมักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ๆ วิธีนี้นับเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการวัดทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถามจะใช้มาตราวัดทัศนคติ ซึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่งคือ มาตราส่วนแบบลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วมีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 ระดับ เช่นมากที่สุดมาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจเป็นการตรวจสอบทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งสามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายแบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ เกี่ยวกับการสอนแบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน

(STAD)

1 งานวิจัยในประเทศ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) มีผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

ประนอม โพร้กัน (2550 : 87) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติ 2) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย เรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติ และ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 76 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำที่เรียน โดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริพร ทาทอง (2548 : 93) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักภาษาไทยเรื่องคำกริยาและคำวิเศษณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) กับการสอนปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยเรื่องคำกริยาและคำวิเศษณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค กลุ่มผลสัมฤทธิ์

(STAD) กับการสอนปกติกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกรรมนิการาม อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค กลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่สอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) พบว่าการสอนโดยวิธีนี้นักเรียนชอบเรียน มีความเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น และจดจำได้นานขึ้น เนื่องจากมีการช่วยเหลือ ฝึกฝน ทบทวนกันในกลุ่ม เปิดโอกาสให้อภิปรายกันอย่างอิสระ อีกทั้งเป็นวิธีสอนที่แบ่งความรับผิดชอบให้กับทุกคน ทำให้ทุกคนตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเอง การสอบแข่งขันหลังบทเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และมีความตื่นตัวทุกครั้งที่ยเรียน บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน ไม่เครียด ไม่น่าเบื่อ เนื่องจากมีกิจกรรมให้กระตือรือร้น และตื่นตัวตลอดเวลา เช่น การทดสอบย่อย และการรายงานผลหลังสอบ นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความมีน้ำใจต่อกัน โดยอธิบายเนื้อหาให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และเกิดบรรยากาศที่เป็นกันเอง

กนิาริน ต้นเสียงสม (2548 : 127-128) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับวิธีสอนปกติ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับวิธีสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยนครปฐม อำเภอกุพตะมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 88 คน ที่ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD มีผลการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) พฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยภาพรวมพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนที่มีต่อวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD นักเรียนเห็นด้วยกับวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นพนภา อ้อคิ้ว (2547 : 93) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติ และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตกวีวิทยา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 24 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD กับการเรียนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ 2) นักเรียนมีความพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือกันเทคนิค STAD ในระดับมากที่สุด

วาสนา ไตรวัฒน์ธงไชย (2543 : 67) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบเทคนิค STAD กับการเรียนโดยใช้คู่มือครู กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปทุมธานี “นันทะมุณี” จำนวน 72 คน ปีการศึกษา 2543 วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบเทคนิค STAD กับการเรียนโดยใช้คู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบเทคนิค STAD กับการเรียนโดยใช้คู่มือครู มีความเข้าใจการอ่านภาษาไทยและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสนีย์ แสงดี (2542 : 78) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม STAD กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าม่วงวิทยาคาร อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2542 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรมแบบ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่ม ที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นวิธีสอนที่แบ่งความรับผิดชอบให้กับทุกคน ทำให้ทุกคนตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเอง มีการสอบแข่งขันหลังจบบทเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และมีความตื่นตัวทุกครั้ง

เรียน บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน ไม่เครียด ไม่น่าเบื่อ เนื่องจากมีกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียน กระตือรือร้น และตื่นตัวตลอดเวลา เช่น การทดสอบย่อย และการรายงานผลหลังสอบ นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความมีน้ำใจต่อกัน โดยอธิบายเนื้อหาให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และเกิด บรรยากาศที่เป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD มี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าไว้ ดังนี้

เฉิน (Chen, 2004 : 57 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของวิธีการเรียนแบบ ร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับต่างชาติ ของ วิทยาลัยในไต้หวัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิธีการเรียนแบบ ร่วมมือในการสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างชาติสำหรับกลุ่มนักเรียนในวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ในไต้หวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 110 คนชาย 34 คน และหญิง 76 คน ใช้เวลาในการ ทดลอง 3 เดือน กลุ่มทดลองใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ 2 วิธี คือแบบ JIGSAW และแบบ แบ่งกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (STAD) กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบดั้งเดิม คือ วิธีการ แปลเชิงไวยากรณ์ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน และแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การถดถอยเชิงพหุและการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANCOVA) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ชายในกลุ่มทดลองมีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชอง ตู่ก (Chong Tuk, 2003 : 58) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนภาษาอังกฤษใน ฐานะภาษาต่างประเทศเรื่อง หลักการใช้ภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในกรุง โซล ประเทศเกาหลี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน เรื่องหลักการใช้ภาษา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่สอนโดยใช้เทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ และความสนใจสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนแบบปกติ

โฮล กิน (Holguin, 2002 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องหลักการใช้ภาษา วิชาภาษาอังกฤษ กับนักเรียนเกรด 3 จำนวน 20 คน เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการพูดและการเขียนคำตามหลักภาษา โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จัดการเรียนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กลุ่มที่ 2 จัดการเรียนการ

สอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ

นิโคล (Nichols. 1994 : 66). ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความกระตือรือร้นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาเรขาคณิต ที่ได้รับการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และวิธีสอนแบบปกติโดยวิธีบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความกระตือรือร้นของนักเรียนที่สอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบวิธีปกติโดยการบรรยาย กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 81 คน ได้มาโดยการสุ่มเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD กลุ่มที่ 2 เรียนแบบปกติโดยการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติโดยการบรรยาย

ออร์แลนโด (Orando. 1991 : 2382-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเรียนแบบร่วมมือ มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักศึกษาใหม่วิชาเอกภาษาอังกฤษ ในวิทยาลัยชุมชน โดยเลือกศึกษาวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มมุ่งผลสัมฤทธิ์ เทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยวิธีสอนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เทคนิค STAD กับการสอนปกติ จากจำนวน 132 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเรียนกับครู 4 คน ด้วยการสอนโดยวิธีสอนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เทคนิค STAD และกลุ่มที่ 2 เรียนกับครูผู้สอน 4 คน ได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกรก แอล พิค (Greg L. Peck. 1998 : 202) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ Cooperative Learning ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือร่วมมือ Cooperative Learning ตามวิธี Student Teams Achievement Divisions (STAD) กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 6 กลุ่ม จำนวน 135 คน แบ่งออกเป็น กลุ่มแรกจำนวน 67 คน ได้รับการสอนโดยวิธี Student Teams Achievement Divisions (STAD) และ 3 กลุ่มหลัง จำนวน 68 คน ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 7 สัปดาห์

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มอ่อนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มเก่งและ ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

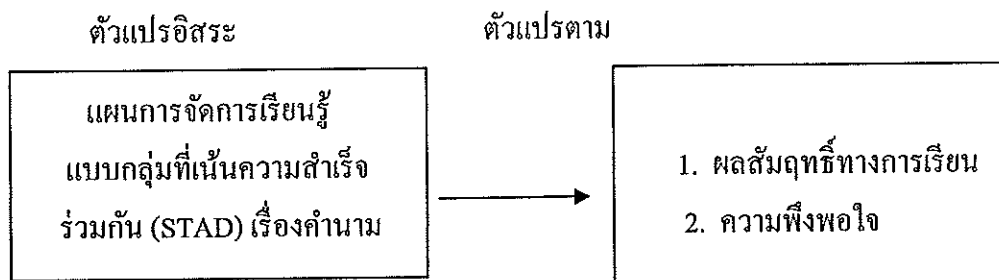
สลาวิน และคาเว็ต (Slavin, & Caweit. 1984 : 725-736) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 9 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่เรียนในระดับเกรด 9 ของเมืองทางทิศตะวันออกเฉียงของประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 569 คน เป็นเวลา 30 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แม็คเคนและสลาวิน (Madden, & Slavin. 1983 : 171-182) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนเกรด 2-6 ที่โรงเรียนในเมืองทางทิศตะวันออกเฉียงของประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 175 คน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ซึ่งแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) โดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องคำนาม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องคำนาม และใช้คำในภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหลักการในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน (STAD) ของ สลาวิน (Slavin, 1995 : 71-73) ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แผนภูมิกรอบแนวคิดในการวิจัย